

Naročnina

za državo SHS:
za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petstina vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Posilna plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Nadaljnje žerjavščine.

Najbolj cinično je žerjavstvo ne-
dvomno tedaj, ko se začne žerjaviti za ne-
kega zastopnika in zaščitnika uradništva,
kar stori tako rado vselej, kadar mu je
treba apelirati na zaupanje javnosti in ne
pomagata zgolj surova sila in denar iz
različnih umazanih afer, kakršnih žerja-
vova klika še davno ni oprana.

Le pomislimo, kaj je bil uradnik še
pred nekaj leti! Kakšni sta bili njegova
avtoriteta in socialni položaji! In poglej-
mo uradnika danes! V zasmeh in pomilo-
vanje služi vsem in vsakomur, saj prav
gotovo ni stanu, ki bi bil v zadnjih letih
izgubil več kot baš uradniški.

In kdo je tega kriv? Vsak otrok zad-
njega uradnika že davno ve, da je vzele
patent na rešitev uradniškega vprašanja
JDS, da je bila rešitev tega vprašanja vsa
zadnja leta njen najvažnejši slager in da
je imela ta stranka dovolj prilike in časa,
da bi vsaj to vprašanje rešila pravično in
pošteno, saj je z malenkostnimi presledki
na vladi že prav od prevrata dalje in ka-
kor nam »Jutro« dan za dnem pripove-
duje, ima v vladi tudi odločujočo moč. A
kaj je bilanca njenega dela? Raztrgano,
lačno, zadolženo, diskreditirano, proletari-
zizirano in brezpravno čaka uradniško
revše, kedaj ga bodo pognali neusmiljeno
na cesto. Nižji in srednji uradnik tudi pred
vojno nista bila plačana sijajno, a dobila
sta vsaj toliko, da sta mogla pošteno in
dostojno preživljati svojo družino, radi
česar sta tudi požrtvovalno in vestno vr-
šila svoje dolžnosti in — uprava je funk-
cionirala brezhibno. Kar je bilo pa glav-
no: uradnik je imel jasno in natančno do-
ločene svoje pravice in dolžnosti, ki si
mu jih nikdar ni upal nihče kršiti. Bil je
na svojem mestu trden ne glede na režim,
zato je lahko izpolnjeval svoje dolžnosti
po vesti in postavi.

A poglejmo danes! Tisti režimi, v ka-
terih so imeli žerjavovi politični prijatelji
odločilno besedo, so uradništvo najprej
izstradali in ko je bila njegova odporna
moč zlomljena, so mu dejali: »Sedaj nam
pa služi, kakor velea interes naše stran-
ke in naših strankarjev ali pa — marš na
polje!« Del uradništva je ostal trden in je
zato moral oditi ali pa je bil odstranjen
z vseh važnejših mest, drugi del je pa iz
obupa ali osebnega interesa uklonil svoj
tilnik. In s tem je uradniški stan izgubil
v očeh ljudstva vsak ugled in vsako avtoriteto.

Pri nas je ta rabeljski posel opravljal
Žerjav, da, dr. Gregor Žerjav, on osebno.
Kakor hitro je »nacionaliziral« Bambergovo
tiskarno, trboveljski rudnik, vseučiliš-
ki in plebiscitni fond, z eno besedo: Ka-
kor hitro je z vsemi mogočimi sredstvi s-
silo ali »nacionalizacijo« nagrabil za vzdr-
ževanje svojega strankarskega aparata
dovolj trdnih materialnih sredstev, je za-
čel z vso paro »demokratizirati« nekoč
tako čisto, sposobno in objektivno upra-
vo. Vse oddelke politične, finančne, ju-
stične in zlasti prosvetne uprave, je na-
basal s svojimi zanesljivimi pristaši, po
ogromni večini sploh brez ali pa vsaj z
nezadostno kvalifikacijo, češ ti mi bodo
prisiljeni služiti. Lepa korita v konceptnih
in drugih važnih službah so dobivali bivši
trgovski pomočniki, samo da so bili So-
koli ali pa vsaj kako drugače zaslužni za
»napredno stvar«. Ker so postali s tem
razni uradi polagoma prenapolnjeni, je
prišlo na Pribičevićovo inicijativno spomla-
di l. 1922, prvič do redukcije in tedaj so
metali na debelo na cesto, kar ni sveto
prisegalo na žerjavščino ali pa stalo vsaj
pod zaščito Pašičeve brade.

Od tedaj dalje je šlo brez prestanka.
Pozitivno vemo, da se cela leta v Slove-
niji ni izvršilo na eni strani nobeno ime-
novanje brez Žerjavove predpobacije,
na drugi strani je pa brezobzirno prega-
njal, prestavljal in odstavljaj vse, kar ni
slepo trobilo v njegov rog. Da bi pri tem
neusmiljenem uničevanju nedolžnih dru-
žin odvrnil pozornost od sebe, je kričal
po svojih, iz temnih fondov vzdrževanih
listih, o »klerikalnem terorju«, ki ga je
vršil pred vojno današnji prijatelj in za-
veznik Žerjavov, to je dr. Šusteršič. Mi
smo že večkrat povedali, da smo že te-

daj obsojali in še danes obsojamo mnogo
Šusteršičevih dejanj, toda v njegov zago-
vor moramo končno vendarle enkrat po-
zvati Žerjava, naj nam navede en sam slu-
čaj iz takratne dobe, da bi se bil kdo od-
stavil iz službe, dočim gine danes stotine
Žerjavovih žrtev v bedi. Da, gospod Žer-
jav, vas se držijo gorje in solze stotine
uradniških otrok, žena in družinskih oče-
tov, ki ste jih v svoji strankarski pobes-
nelosti spravili ob kruh.

»Udaj se ali pa pogini, javna uprava
mora biti meni poslušen izvrševalni or-
gan, ki bo delal tako, da bo v prid meni
in moji kliku!« to je deviza Žerjavova pri
»reševanju« uradniškega vprašanja, o ka-
tere resničnosti nas potrjujejo zopet nova
škandalозна nasilja Žerjavove klike, ki si
je izbrala tokrat za objekti uradnike mest-
nega magistrata ljubljanskega.

Kdor pozna razmere, ki so vladale
zadnja desetletja na ljubljanskem magi-
stratu, ve, da je bil ta v polnem pomenu
besede preskrbovalnica za skrahirane
člane izvoljenih »naprednih« ljubljanskih
familij in za odslužene liberalne agita-
torje. In kdor pogleda v status današnjega
magistratnega uradništva, bo z lahkoto
ugotovil, da nima niti polovica magistrat-
nih uradnikov potrebne in predpisane kva-
lifikacije. Ko je prevzel prejšnji občinski
svet svoje posle, je takoj uvidel, da se s
tem aparatom ne more lotiti neobhodno
potrebne reorganizacije predpotopne
mestne uprave, zato je šel in razpisal ne-
kaj novih službenih mest, hoteč dobiti s
tem v svojo upravo nekaj strokovnjakov.
To je bila bomba za doslej tako »štram-
napredni« ljubljanski magistrat, zato se
takoj pokaže iz ozadja mefistofelski obraz
Žerjava in hitro naroči svojemu Josipu
Turku, naj se pritoži proti imenovanju no-

vih uradnikov. Sicer je po vseh veljavnih
zakonih občinski svet absolutno avtono-
men glede svojega uradništva, vendar je
drugi Žerjavov eksekutivni organ, to je po-
krajinska uprava ali kako se že sedaj vse
imenuje, takoj ugodila Turkovi pritožbi in
enako seveda tudi tretji, to je notranje
ministrstvo, kjer rešuje vse slovenske po-
sle znani Žerjavov opreda dr. Svetek. Jav-
nost je pričakovala, da bo preprečilo ta-
ko nezakonitost vsaj celjsko upravno so-
dišče, ki je bilo, kakor znano, tudi pred-
met in plod političnih kupcij, toda zmo-
tila se je, tudi to je sankcioniralo Žerja-
vova nasilja. In te dni so dobili prizadeti
uradniki dekrete, s katerimi se brez vsa-
kega odločnega roka mečejo z druž-
nami vred na cesto. In to so same moči
z najsijajnejšo kvalifikacijo. Eden izmed
njih je n. pr. po vsej državi znan in pri-
znan arhitekt, ki je dobil pri mnogih ve-
likih natečajih prve nagrade, drugi je
eden naših najboljših socialno-političnih
praktičnih delavcev ter pisateljev itd. Kaj
Žerjavu kvalifikacija in pa rodbine priza-
detih, njemu je glavno, da si Sokol in
Orjuneč!

Tako je Žerjavovo reševanje uradni-
škega vprašanja.

Strahne so posledice, ki jih bo pu-
stilo v našem moralnem, političnem, go-
spodarskem in upravnem življenju delo-
vanje tega slovenskega Herostata in ško-
de, ki jo je povzročila njegova roka, ne
bo mogoče popraviti še dolga leta, kajti
treba bo silnih in težkih operacij. Koliko
bolečih izrezkov bo treba samo na na-
gnitem uradniškem telesu, ki ga je infici-
ral dr. Žerjav, preden bo ozdravljena zo-
pet naša, nekoč tako dobra uprava. In
tudi tedanje kletve bo imel na vesti dr.
Žerjav.

Borba med Jovanovićem in Pašićem.

PAŠIĆ JE DAL TUDI PISMENO OSTAVKO. — KONFERENCA MED PAŠIĆEM,
JOVANOVIĆEM IN STANOJEVIĆEM. — ODLOČITEV PRED DURMI.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Borba proti
Pašiću se bliža svojem koncu. Izid boja
je danes že jasen in ga ne more spreme-
niti nobena intriga. Pašić je svojo ulogo
dokončal. Cel teden se je branil dati pis-
meno ostavko svojega kabineta. Zavlače-
val je sicer hiter razvoj dogodkov, a po-
magalo mu ni. Ravno nasprotno: njemu
je tak čuden nastop še škodoval. Kralj je
poslal ministra dvora Jankovića k Pašiću,
ki je ob tej priliki dal pismeno ostav-
ko. Tako je Pašić-Pribičevićeva usoda de-
finitivno zapečaten. Kriza se bo sedaj hi-
tro reševala in po točnih vesteh iz okolice
kraljevega mandatarja Jovanovića bo lista
kabineta sestavljena in podpisana prve dni
prihodnjega tedna.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Prijatelji g.
Pašića so se na vse mogoče načine tru-
dili, da bi omilili njegov poraz. Zato so
ga nagovarjali, naj se vda in se sam od-
pove vodilni vlogi v stranki. Tudi so ne-
kateri predlagali, naj pristane na to, da
Jovanović sestavi vladu, on pa naj osta-
ne predsednik stranke in naj še formalno
igra vlogo. To prigovarjanje pa ni imelo
uspeha. Če bo Pašićev poraz popoln, se
bo to zgodilo po krivdi njegovih zagri-
zenih svetovalcev.

Posebno se trudi, da bi olajšal Pašić-
čevo usodo, Aca Stanojević, ki se mudi v
Belgradu in ga je kralj ponovno sprejel
v prijateljskih avdijencah. Opazilo se je,
da se je parkrat peljal s kraljem v bel-
grajsko okolico. Stanojević se zavzema za
Jovanovića, ker smatra, da je to edina
pot, da se prepreči nadaljni razkroj radi-
kalne stranke. Odločno je svetloval Pašiću,
naj se ne protivi; prevzel je vlogo po-
sredovalca, da pripravi Pašiću pot za
časten umik. Uspelo mu je, da je pridobil
Pašića in Jovanovića za to, da se pred
odločilno bitko sestane in pogovorita,
da se naj Jovanović proglasi za vodjo
stranke brez debate in preprirov v klubu
in stranki. Ta sestanek se je vršil danes
od pol 8 do pol 9 v predsedstvu vlade.
Navzoči so bili Jovanović, Stanojević in
Pašić; kot se zdi, ni imel sestanek zaže-
ljenega uspeha. Ko sta Jovanović in Sta-
nojević odhajala iz predsedstva, je izjavil
Jovanović na vprašanje, kdaj bo sestavil
vlado, časnikarjem sledeče: »Polagoma,

gospodje, razčistiti je treba še nekaj važ-
nih stvari, o katerih bomo govorili jutri
na seji glavnega odbora.« Ta izjava se
tolmači kot dokaz, da je Stanojevićev po-
skus ostal brezuspešen, ker sicer se ne bi
vršila seja glavnega odbora. Pašić torej
vztraja in ni hotel sprejeti ponudene mu
roke za časten umik. S tem je prevzel na
se tudi odgovornost, če se radikalna stran-
ka razcepi, kar pa ne želite ni on, niti
Jovanović.

V drugih krogih se smatra, da bo na-
pel jutri glavni odbor vse sile, da se reši
edinstvo stranke in bo tudi to povdaril v
svojih resolucijah. Jovanović bo na seji
proglasil za oficijelnega zastopnika stran-
ke kot predsednik vlade.

Vaš dopisnik je imel priliko govoriti
pozno v noči s Stanojevićem, ki je glede
sestanka izjavil, da je bil ta pripravljen
le, da se obvaruje edinstvo stranke. Go-
vorilo se je o preteklosti radikalne stran-
ke in se je pokazalo, da obstoja i pri Pa-
šiću i pri Jovanoviću dobra volja, da ne
bi prišlo do hujših nasprotstev v stranki.
Stanojević ni hotel dati drugih informacij,
češ, da se bo jutri že vse zvedelo po seji
odбора in bo vse razvidno iz njegovih re-
solucij.

SEJA GLAVNEGA ODBORA RADIKALNE STRANKE.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Jutri dopol-
dne se bo vršila seja glavnega odbora ra-
dikalne stranke. Pri sklicanju istega so
se vršile velike nepravilnosti. Nastas Pe-
trović in tudi drugi ugledni člani glavnega
odбора niso dobili povabila. Pač pa so
bili povabljeni ljudje, ki nimajo niti pra-
vice prisostvovati sejam glavnega odbo-
ra, ker niso niti člani. Poklicani so pa bili
kot Pašičevi pristaši.

Seja glavnega odbora ne more nič več
spremeniti, ker bo o taktiki odločeval le
klub, kjer pa ima Jovanović večino. Jo-
vanović bo nastopal ne glede na stališče
glavnega odbora in bo sestavil vladu ter
stopil z njo pred parlament.

KONFERENCA.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Danes do-
poldne je imel dr. Korošec poldrugourni
sestanek z g. Jovanovićem. Jovanović je

dr. Korošca podrobno obvestil o poteku
krize, ki se ugodno razvija, kljub vsem te-
žavam, ki jih vzpizarja Pašić. Korošec je
o tem obvestil še ostale voditelje opozi-
cijskega bloka.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Jovanović je
danes dolgo razpravljaj tudi z gg. Davi-
dovićem in dr. Spahom.

PAŠIĆ V RADIKALNEM KLUBU.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Danes se je
dopolodne in popoldne Pašić pripeljal v
skupščino. Za njegov prihod so vedeli le
njegovi ožji pristaši, ki so ga čakali v klub-
u in mu priredili manifestacije, ki so pa
ostale brez uspeha. Večina poslancev se
je pri njegovem prihodu raztepla na vse
strani. Pašić je skušal zopet pridobivati
posamezne poslance zase, vendar je še
bolj potr odšel, kot je prišel. V klubu so
mu zlasti namigovali na delovanje njego-
vega sinka Radeta, kar je starega pred-
sednika še bolj potrl.

KOMBINACIJE O NOVI VLADI.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Jovanović je
zadnje dni razpravljaj z voditelji opozicio-
nalnega bloka in njenem programu. O se-
stavi krožijo razne kombinacije. Predvi-
devajo se kot možne tri kombinacije:
1. vlada se sestavi iz radikalov in vseh
strank opozicije; 2. homogen radikalna
vlada, ki bi jo podpiral opozicijski blok
in 3. koalicija med radikali in Jugoslo-
vanskim klubom kot zastopnikom opozi-
cionalnega bloka. Sestava vlade ne dela
nikakršnih težkoč in bi bila lahko že da-
nes sestavljena. Jovanović pa iz taktič-
nih razlogov liste še ne predloži kralju v
podpis, ampak čaka, da se situacija v ra-
dikalnem klubu razčisti in se bo videlo,
kdo je proti njemu in kdo zanj.

PRIBIČEVCI SE PONUJAJO JOVANOVIĆU.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Pribičevići
samostojni demokratje se nahajajo v ob-
upnem položaju. Sedaj iščejo povod, kam
Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

23. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem trgu je bila danes tendenca
slaba, blaga veliko na razpolago. Po borzi pa
so postali tečajji zopet čvrstjši. — Efektini trg
nespremenjen.

Devize in valute.

(V oklepaju tečajji z dne 22. julija.)

Dunaj 0.1188—0.1208 (0.1183 do 0.1203),
Italija 3.6495—3.6795 (3.6335—3.6635), Lon-
don 373.50—375.50 (369.40—372.40), Newyork
84—85 (83.80—84.80), Pariz 4.435—4.485 (4.35
do 4.40), Praga 2.5125—2.5425 (2.496—2.526),
Curih 15.58—15.68 (15.43—15.58), efekt. do-
larji 88—84 (82.75—83.75)..

Vrednostni papirji.

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 125 do
126, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 62,
Jugoslavenska banka, Zagreb 114—115, Prva
hrvatska štedionica, Zagreb 915, Dioničko dru-
štvo za eksploatacijo drva, Zagreb 110—112,
Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 1000 do
1005, Narodna šumska industrija, Zagreb 80,
Guttman 750—760, Slavonija 95, Združene pa-
pirnice, Vevče 135—140, 7 odstot. inv. poso-
jilo 65, Vojna odškodnina 121—122.

CURIŠKA BORZA.

Belgrad 6.45 (6.45), Budimpešta 0.0068
(0.00685), Italija 23.55—(23.52), London 23.95
(23.89), Newyork 543.50 (543.75), Pariz 28.05
(28.05), Praga 16.15 (16.15), Dunaj 0.00765
(0.00765).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 23. julija. (Izv.) Devize: Belgrad
833—837, Budimpešta 0.87 do 0.89, Kodanj
11.280—11.320, London 313.000—314.000, Mi-
lan 3064—3076, Newyork 70935—71185, Pariz
3682—3698, Varšava 13.650—13.750. — Va-
lute: dolarji 70.400—70.860, angleški funt
311.200—312.800, francoski frank 3655—3685,
lira 3065—3085, dinar 832—838, češkoslova-
ška krona 2102—2118.

PRASKA BORZA.

Praga, 23. julija. (Izv.) — Devize: Lira
146.95, Zagreb 40.12, Pariz 175.84, London
149.30, Newyork 33.95.

bi se pritisnili; nekdanji gromovniki so postali ponižni ter so se jeli ponujati na vse strani. A vse brez uspeha. Zavrgli so svoj program in ponujajo vsem svoje glasove. Danes so, kot se govori, obiskali Jovanovića in se mu ponujali, da bodo podpirali njegovo vladu; niso prav nič nasprotni »klerikalcem«, tem prepuščajo Slovenijo. Bili so uljudno, a odločno odbiti. Ves radikalni klub je proti njim. Posebno danes, ko se je zvedelo o njih ponujanju, se je mnogo govorilo. Vsi radikalni poslanci so odklanjali sodelovanje s Pribečevićem in ga ni nobeden branil.

NINČIČEVA VEST O RADIČEVI SMRTI.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Dr. Ninčič, ki je prej delal za Pašića, se sedaj z isto vnamo poteguje za Jovanovića. Ko je še deloval za Pašića, je skoro vsak dan iznašel kako novo Radićevo veleizdajo. Danes pa je izjavil časnikarjem, da je dobil od dunajskega poslanstva poročilo, da je Radića zadel mrtvoud. V opozicijskih krogih se v te vesti ne verjame. Misli se, da bo zdaj Ninčič poročal vsak dan o smrti, kot je prej o veleizdajah.

NAPADI NA JOVANOVIĆA.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Današnje belgrajske »Novosti« prinašajo zelo hude napade na Jovanovića radi njegove akcije. List preti, da bo pri prihodnjih volitvah zgubil svoj poslanski mandat. Ta list je last Pašićeve vlade. Tako pisanje je dokaz, da je Jovanovićeve akcija uspešna.

NOV POSKUS DR. ŽERJAVIA.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Danes je bil Žerjav na dvoru, da bi ponovno očrnil Slovenijo. Vendar je bil njegov poskus brezuspešen, ker so na pristojnih mestih v Belgradu znane njegove zveze s komunisti in drugimi nevarnimi elementi.

POROČILA O IZGREDIH ORJUNE PREDLOŽENA.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Tekom današnjega dne so se na pristojnih mestih predložila dokumentirana poročila o nemirih in izgredih, ki jih je »Orjuna« zadrževala v zadnjem času.

DOKAZ KORUPCIJE PRIBEČEVIČEVH DEMOKRATOV.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) — Današnje »Novosti« prinašajo faksimile pisma, ki dokazujejo korupcijo samostojnih demokratov. Iz pisma je razvidno, da je prometni minister dal za Pribečevićevo belgrajsko »Reč« 50.000 Din na razpolago.

NOVI POBOJI V MACEDONIJI.

Belgrad, 23. julija. (Izv.) Danes so zopet prišla poročila iz Macedonije o novih pobojih. Te metode zelo slabijo Pašićev položaj v državi sami in v tujini.

Londonska konferenca.

Kako neizrekljivo skizka so tla, na katerih se kreče londonska konferenca, nam odkriva čisto nepričakovano nastopivši veto ameriških in angleških finančnikov, a katerem nam poroča brzoglav. Finančniki izjavljajo, da so jamstva, ki jih določa v prvi komisiji sklenjeni zapisnik za 800 milijonsko posojilo, nezadostna. Zlasti finančnikom ni po volji, da naj o morebitnih nemških pregreških razsoja reparacijska komisija, čeprav izpolnjena z neoficijskim ameriškim delegatom. Ta ugovor, ki ga nekateri pripisujejo spletkam angleškega zakladnega urada, v katerem sede nasprotniki reparacijske komisije (v resnici bo to pač uspeh nemških spletk), bo mogel prevrniti vse dosedanje, s tolikim naporom in previdnostjo dosežene uspehe londonske konference. Tega se vsekakor ni bati, ker je uspeh konference za vse enako pereč in ni dvomiti, da se najde iz te ovire izhod. Toda kakor rečeno, je ta epizoda znova osvetlila vso kočljivost reparacijskega vprašanja, ob katerem se je razbilo že toliko sestankov in konferenc. Da ni zadela enaka usoda tudi londonske konference, je pač v prvi vrsti zasloga obeh novih premierjev v Franciji in na Angleškem, ki nista obremenjena z mentaliteto versailleskega diktatorjev, ampak sta moža širokih socialnih vidikov, najsi tudi vezana po političnih tradicijah svojih dežel. Gotovo je, da sta tako Macdonald kakor Herriot prišla na konferenco z iskrenim namenom, da se v reparacijskem vprašanju končno doseže sporazum, pripravljena, da vsak od svoje strani popusti toliko, kolikor je moreta, ne da bi se morala bati zavrnitve v lastnem parlamentu. Moža sta se izognila vsem velikim kretnjam na ljubo javnosti, izključila to javnost sploh in namesto glasnih političnih govorov izvolila pot tihotnih strokovnih razprav in prijateljskih pogovorov. Stvar jima je uspela — ako vsa znamenja ne lažejo — in dasi ostane nerešeni še vsa sila težkih vprašanj mednarodne politike, katerih se londonska konferenca sploh dotaknila ni, vendar bo ves svet čutil olajšanje, ki bo nastopilo v gospodarskem življenju, kakor hitro se vrne tako važen člen v svetovnem gospo-

darstvu, kakor je Nemčija, v kolikor toliko normalno stanje. Potemtakem pomenja izid zadnjih volitev na Angleškem in Francoskem, ki ga je ustvarila svobodna volja delavnih ljudskih množic, vendarle mejnik tudi v mednarodni politiki, kakor so to tedaj takoj napovedali dalekovidni ljudje.

London, 23. julija. Finančni strokovnjaki Montague, Norman in Lamont so proučili pogoje za 800 milijonsko posojilo, ki ga predvideva Dawesov načrt. Lamont je izjavil, da smatrajo morebitni posojilodajalci v zapisniku prve komisije ponudena jamstva za nezadostna. Ameriški finančniki so mnenja, da naj se pooblastilo za ugotovitev nemških pregreškov reparacijski komisiji odvzame, ker ni zajamčena nepristranost njene večine. Francoski in belgijski zastopnik sta proti tej zahtevi protestirala. Strokovnjaki so potem pristali na to, da naj ugotovitve pregreškov po reparacijski komisiji ostane v veljavi, da naj se pa istočasno pooblasti Zveza narodov, da pretehta posledice take ugotovitve. Druga možnost bi bila, da se ta naloga poveri komisiji strokovnjakov, ki naj v to svrhu ostane še nadalje in se ne razpusti. Do sporazuma zaenkrat ni prišlo, a po splošnem mnenju se rešitev gotovo najde in splošni uspeh konference ni v nevarnosti.

Vprašanje nemških zastavnin.

London, 23. julija. Pododsek druge komisije se je zedinil v vprašanju, pod katerimi pogoji se bo smatralo, da je začela Nemčija izvrševati Dawesov načrt. Sklenil je, da mora Nemčija v to svrhu izpolniti onih pet pogojev, ki jih je bila določila reparacijska komisija, in sicer: 1. Ustanoviti banko zlatih novčanic; 2. ustanoviti nemško državno železniško družbo; 3. organizirati sistem za industrijske obligacije; 4. izročiti železniške in industrijske obligacije trustom, ki jih imenuje reparacijska komisija; 5. plasirati 800 milijonsko zunanje posojilo.

Nato bodo zavezniki od svoje strani odredili sledeče: 1. Nemške oblasti v zasedenih ozemljih se upostavijo, v kolikor se njihov delokrog razta na gospodarsko in fizikalno področje. 2. Zaplenjeni rudniki in industrijska podjetja se vrnejo nemškemu lastniku. 3. »Micum« se umakne. 4. Upostavi se osebni promet in vrne rekvirirano imetje.

V železniškem vprašanju vstrajajo angleški strokovnjaki na tem, da se upostavi enotnost nemške železniške službe še pred podpisom posojila.

Gospodarsko-politični pododsek druge komisije je dalje sklenil, da se morajo za izvršitev pogojev od obeh strani določiti točni roki. Kakor poroča »Manchester Guardian«, naj bi veljal kot prva etapa za odpravo sankcij 5. septembra, za popolno odpravo francosko-belgijskega gospodarskega režima pa 1. novembra.

Vloga Nemčije na konferenci.

London, 23. julija. Vprašanje o vlogi nemških zastopnikov na konferenci se do včeraj še ni rešilo. Nemčija odločno želi, da se prizna njenim zastopnikom pravica, da nasproti načrtom o izvršitvi Dawesovega načrta zavzamejo stališče in se pogajajo. V tem slučaju bo vodil nemško delegacijo v London sam kancler. V nasprotnem slučaju, to je ako se nemški zastopnikom predloži protokol enostavno v podpis, pošljejo v London samo kakega uradnika iz zunanjega ministrstva. Kakor izjavljajo od nemške strani, v nemškem državnem zboru za sprejem Dawesovega poročila ne bo najti večine, ako konferenca ne bo dala nekih zagotovil glede vojaške izpraznitve Poruhrja (o tem konferenca doslej ni razpravljala) in glede sankcij. V tem slučaju da bi bila vladna kriza v Nemčiji neizogibna ali pa bi se moral celo razpustiti državni zbor in razpisati nove volitve.

Francoska delegacija zastopa stališče, da se povabijo nemški zastopniki šele potem, kadar se bo konferenca zedinila o sklepih vseh treh komisij. Angleži v tej točki Francozom ne bodo delali težav, dasi sami sodelovanju Nemčije načelno niso nasprotni.

Češkoslovaška nota.

London, 23. julija. Češkoslovaški poslanik dr. Mastny je te dni izročil angleški vladi noto, glasom katere si češkoslovaška vlada pridržuje vse pravice, ako bi se izpeljala Dawesovega načrta kakorkoli dotikala češkoslovaških interesov. (Gre za tarifno politiko bodoče nemške državne železniške družbe.)

Boj za nemško posojilo.

London, 23. julija. (Izv.) Finančni ministri na konferenci zastopanih velesil in finančni strokovnjaki so danes nadaljevali svoja posvetovanja glede pogojev za posojilo Nemčiji. Zediniti se niso mogli, ker Francija ne odneha od svojih pravic do sankcij, ki ji jih daje versajska mirovna pogodba in nočejo dovoliti, da bi reparacijska komisija nehala biti razsodnica med Nemčijo in Francijo v reparacijskih vprašanjih.

London, 23. julija. (Izv.) Herriot je včeraj obiskal Mac Donalda. Trdijo, da je počasni Mac Donaldu stališče Francije, ki ne more odstopiti od svojih zahtev.

London, 23. julija. (Izv.) Plenarna seja konference je sklenila pozvati vse tri odseke, naj nadaljujejo svoje delo. Vprašanje povabila Nemčiji na konferenco je prepuščeno delegatoma Fromageotu (Fr.) in Hurstu (Anglija).

Mussolinijeve izjave v velikem fašistovskem svetu.

Rim, 23. julija. Sinoči se je sešel v palači Venezia veliki fašistovski svet na julijško zasedanje. Navzoči so bili poleg Mussolinija vsi fašistovski ministri in državni podtajniki, milična generala De Bono in Balbo, večje število poslancev in tajnik Giunta.

Kot prvi je dobil besedo Mussolini, ki je topot zopet našel svoje velike kretnje iz prve dobe gospodstva. Očividno je hotel s temi kretnjami napraviti vtis na opozicijo in inozemstvo in vzbuditi prepričanje, da je fašizem neomajen in neomajljiv.

Najprej se je Mussolini na omalovažujoč način počel z opozicijo, med katero je navajal s povdankom justinijansko masonstvo. O desničarskih liberalcih je izjavil, da so to častni fašisti in da ne verjame, da bi se pornešali med opozicijo. Potem je prešel na normalizacijo in izjavil, da je le-ta izvedena, v kolikor se pod tem izrazom ne razume odprave fašistovskega režima. Govoreč o milici, je Mussolini naglasil, da se ne uvrsti in ne pomeša v redno armado, ampak ohrani tudi po novi konstitucionalizaciji odnosno zaprisegi svoj dosednji fašistovski značaj, svoje cilje, svojo uniformo črnih srajc in svoje rimljanske formacije. Milica ostane slej ko prej na razpolago vladnemu načelniku, ostane zvesta straža fašistovske revolucije. Govornik je nato prešel na položaj, ki je nastal vsled Matteottijevega umora in rekel, da so mogočni fašistovski zbori nasprotniki, ki so hoteli ta slučaj izrabiti proti fašizmu hitro prepričati, da je fašizem nepremagljiv. Danes je fašizem popolnoma miren in stoji s puško ob nogi. Naglašal pa, da bi bilo tačas vsako fašistovsko nasilje in vsaka nezakonitost skrajno škodljiva. Potem je Mussolini z zafrakcijami odpravil revizioniste in disidente, o ekstremizmu pa je izjavil, da obstoja le kot duševno stanje, ki je kot protiutež težnjam po pokojnem življenju in kompromisih celo koristno. Kar tiče vlade, je kljub prenosni ohranila svojo fašistovsko fiziognomijo in fašistovska ostane v bodoče. Potem je Mussolini govoril o ustroju stranke in rekel, da mora stranka končno dobiti vladu, ki bo sposobna, da stranko tudi res vlada. Stranka se mora osvoboditi lenuhov, koristolovcev in brezsmiselnih nasilnikov, njena disciplina mora postati strožja in resnejša. Ustvari naj se vrhovni kontrolni organ, kateremu naj načeluje nefašist; ta organ naj nadzoruje politično in zasebno delo strankinih voditeljev. Važne naloge ima fašistovski sindikalizem, čegar korporacije se morajo temeljem zakona pravno priznati in povzdigniti v državno moč. Fašistovski sindikalizem naj oživitvori kolaboracijo v tem smislu, da dobe del dobička tisti, ki so ga pomagali ustvariti. Na industrijske kroge je Mussolini naslovil opomin, naj se te dolžnosti v svojem lastnem interesu pravočasno zavedo. Približajo naj se vse predloge pozabljenemu ljudstvu s čisto dušo in z bratskim srecem, predvsem pa s popolno nesebičnostjo, ki mora iti do popolne odpovedi.

Končno je Mussolini zatrdil, da Italija ne pojde nazaj na stara pota. Fašizem ni ves na Montecitoriju. Tje je prišel po revoluciji in se tudi poslej ne straši ničesar, če sta na kocki domovina in lastni obstoj. Zbor je vzel Mussolinijevo poročilo z aklamacijo na znanje. Glasom nadaljnjih poročil strankinih funkcionarjev šteje fašistovska stranka približno 900.000 vpisanih članov in 4434 fašijev.

NOV PRAVEK V MATTEOTTIJEVI PREISKAVI.

Rim, 23. julija. (Izv.) Zdi se, da smatra fašizem položaj tako daleč dozorelim, da sme tvegati prve korake za razbremenitev fašizma v Matteottijevem slučaju. Kot tak poizkus se more smatrati poročilo včerajšnje »Epoca« o razvoju preiskave. List poroča, da je sedaj točno dognano, da Viola ni bil samo v službi fašistovske »Čeke«, od katere je dobival le nezadostno plačo, ampak da je bil tudi agent ruske »Čeke«, ki mu je plačevala po 100 lir na dan. Razen Viole je imel zveze z boljševiki tudi zagotovo avstrijski Rus, ki je bil zaupnik in pomočnik Duminijev in ki je kot sokrivec v Matteottijevem umoru zaprt v Regina Coeli. To odpira, pravi »Epoca«, čisto nove vidike v Matteottijevem slučaju in daje zločinu čisto nov obraz.

JUGOSLAVIJA IN RUSIJA.

Bukarešta, 23. julija. (Izv.) »Adeverul« piše, da se bo razmerje Jugoslavije in pa Češke do Rusije znatno spremenilo. Jugoslavija ne more brezbrizno gledati širjenja komunizma na Balkanu in Radićeve akcije

v Moskvi. Zato se bosta Jugoslavija in Češka tesneje združili s Poljsko in Rumunijo.

ZVEZA MED FRANCIJO IN JUGOSLAVIJO.

London, 23. julija. (Izv.) Reuter objavlja danes poročilo belgrajskega lista »Vreme«, ki trdi, da so se obnovila pogajanja med Jugoslavijo in Francijo za defenzivno zvezo med obema državama, in da je poslanik Spalajković v Parizu vodil tozadevna pogajanja s Herriotom. — Francoska poluradna »Agence Havas« poroča dodatno k temu poročilu, da je vest »Vreme« še prezgodnja.

FRANCOSKI SENAT.

Pariz, 23. julija. (Izv.) Senat je skličen na 29. julija.

UPOR V BRAZILIJU.

Washington, 23. julija. (Izv.) Iz Brazilije poročajo, da je v Sao Paulo padlo v bojih med uporniki in vladnimi četami okoli 300 civilnih ljudi. Vlada je poslala svojim četam močna pojačenja.

London, 23. julija. (Izv.) Iz Buenos Airesa poročajo, da so zvezne čete po 48urnem obstreljevanju pričele napad na Sao Paulo. Napada se udeležuje 20.000 vojakov.

ZVIŠANJE CARINE V ROMUNIJI.

Bukarešta, 23. julija. (Izv.) Carinska tarifa bo s 1. avgustom izdatno zvišana. 1 zlati lej bodo računali na 300 papirnati lejev. Države, ki nimajo ugodnosti prednostne tarife, bodo plačevale trikratno pristojbino.

ZITNA CENA.

Kodanj, 23. julija. (Izv.) »Socialdemokrat« poroča, da nakupujejo ameriški žitni trgovci žito na vseh svetovnih tržiščih, ker pričakujejo bolj slabo žetev v Ameriki. Zato cena žita raste.

ZAGLUL-PAŠA ODPOTOVAL V ANGLIJO.

Kairo, 23. julija. (Izv.) Zaglul-paša se je na svojem potu v Anglijo danes pripeljal v Aleksandrijo. Bil je močno zastražen.

ŠPANIJA NE ODNEHA.

Madrid, 23. julija. (Izv.) Primo de Rivera se je danes vrnil iz Maroka in izjavil, da bo španska vlada svoj marokanski program dovršila.

Amerika se pridruži ureditvi reparacijskega vprašanja.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Pariz, 18. julija.

Komisije medzvezniške konference so včeraj nadaljevale svoje delo v različnih sobah Foreign Officea (zunanjega ministrstva) v Londonu. Delo konference obstoji v tem, da razpravlja o najboljših metodah, kako bi se dal praktično izvesti Dawesov izvedeniški načrt, ki je določil, na kak način mora Nemčija plačati vojno odškodnino.

Komisije so dovršile zaenkrat veliko večje delo kot plenum konference, ki se efektivno lahko bavi hkrati samo z enim vprašanjem.

Zaenkrat so si v sledečih stvareh na jasnem:

Zedinjene države se udeležijo predlagane ureditve reparacij.

V nobeni prejšnjih konferenc ali sestankov ni prišlo do tako važnega rezultata.

Res je sicer, da se Zedinjene države ne bodo udeležile oficijelno te konference, to pa samo radi tega, ker bi bilo treba za to predložiti zakon kongresu (ameriškemu parlamentu), kar bi zelo dolgo trajalo. Razen tega pa kongres sedaj sploh ne zboruje.

Najvažnejše pri celi stvari je, da se se udeležuje ameriški zastopnik, ki bo glasoval z zavezniki, ali naj Nemčija provode Dawesov reparacijski načrt ali ne. Dosedaj še ni nikdar noben Američan glasoval pri povojnih medzvezniških konferencah.

In naj bo že oficijelni zastopnik ali ne, vse stranke jasno razumejo, da stoji za njim vsa moč Zedinjenih držav in da predstavlja njih javno mnenje, tako kot bi imel akreditno pismo od predsednika.

V principu je bilo določeno, da naj imenuje tega ameriškega zastopnika reparacijska komisija, če ga pa reparacijska komisija ne bi soglasno izvolila, ga ima določiti haško mirovno razsodišče.

Kot poroča pariški »Daily Mail«, je določen za ameriškega delegata Mr. Owen Young, eden članov Dawesovega izvedeniškega komiteja, in njegov uradni naslov bo »Agent-General of Reparations - Payment« (glavni agent za plačilo vojne odškodnine).

Vse te novice so velikanske važnosti za ureditev evropskih razmer. Kot je Amerika zadnja stopila v vojsko in jo s svojo premočjo odločila, enako pristopa

zadnja k ureditvi vprašanja vojne odškodnine in ga bo — o tem nihče ne dvomi — tudi uspešno privedla h koncu. Morda je le predolgo že čakala in če bi bila prej začela sodelovati pri celjenju te rak-rane, vsled katere se evropske gospodarske razmere ne morejo spraviti v predvojno, normalni tir, bi bilo že marsikaj bolje.

Londonska konferenca smatra, da je treba Nemčiji zaenkrat posoditi poton mednarodnega posojila 40 milijonov funtov šterlingov, ki bi pozneje doseglo višino 130 milijonov.

Britansko časopisje glede tega posojila zahteva, da ga ne sme garantirati britanska vlada, češ, kako pridejo britanski davkoplačevalci do tega, da pomagajo goljufivemu bankrotu nemške vlade. »Daily Mail« pravi n. pr.: »Ako morejo privatni finančniki v londonskem Cityju najti denarja za to posojilo in če se najdejo ljudje, ki jim ni nič za to, če dajo Nemcem svoj denar, je to njih trgovska zadeva in ne naša. Znano jim je, s kakšnimi trikji je Nemčija varala v preteklosti in zato naj drže oči odprte.«

Celo g. Mac Donald je v ponedeljek v zbornici svaril občinstvo in dejal, da je riskirano, posojati denar Nemčiji.

En del londonske konference je mnenja, da se mora pustiti Nemčiji prosta roka in da naj se neha vsa kontrola, medtem ko je drugi del mnenja, da se to sme izvršiti le stopnjeno, ko pokaže Nemčija res dobro voljo in začne plačevati.

Beleške.

»Slovenskemu narodu« ne da žilica miru, da ne bi napadal g. knezoškofa. Par dni je dal mir, sedaj pa je zopet začel dregati. Tudi v »Jugoslovanskem tiskarni« se zopet zaletava. Mi smo mislili, da se bo »Narode« izpametoval, toda očividno mu je še premalo. Nam je prav, če hoče gnati stvari do skrajnega, samo pritožuje naj se potem ne nad nami.

Dopisi.

Seles nad Škofjo Loko. (Veselica za Krekovo kočjo na Ratitovec.) V nedeljo 27. t. m. bo na vrtu gostilne »Frtica« planinska ljudska zabava, katere čisti donos je namenjen za Krekovo kočjo na Ratitovec, ki že stoji pod streho, a je ni mogoče otvoriti, ker manjka denarja za najnujnejše pohištvo. Radi bi še letos ustregli željam bližnjih in daljnih izletnikov, ki bi rabili za izlet v Selško dolino, Sorico, Ratitovec, Jelovico, prehod v Bohinjsko in na Črno prst, kočjo na Ratitovec (1890 m), okoli katere raste lepo dišeče murke, planinke in ogromna polja rododendrona, se pase stoglavna čreda planine Pečane (pol ure pod vrhom, z obilico mleka in sira). Le dobro uro pod vrhom se solnči Prtoč (1100 m), kamor je 10 let hodil dr. Krek na počitnice, na drugi strani pa so v pičlih treh urah dosegljive idilične Dražgoše z zanimivo cerkvijo, položene kakor jaslce pod rohom Jelovice.

Ob 3. uri se začne ta zabava z govorom, godbo, petjem, srečelovom, šaljivo pošto, dobro in ceno postrežbo. Ker bo to nedeljo v Dražgošah čarivni (božjepotni) shod, naj se izletniki v Dražgoše pridejo hladiti po kosilu v Seles. Iz Kranja čez Sv. Jošt in Sv. Mohor, iz Kamnegorice in Kropce čez Dražgoše, iz Ljubljane čez Prtoč in Ratitovec, iz Bohinjske doline pod Blegošom čez Martin vrh, drugi zopet po dolini gori ali dol — vsi bližnji in daljni sosedje, vsi ki žele še letos doživeti otvoritev Krekove kočje — prihitite v nedeljo na veseli sestanek planincev na »Frtici« v Selcih. Vlaka, ki se križata ob 4. uri v Škofjo Loko imata zvezo na avto, ki vozi v Seles (nazaj na jutranji vlak). Na postajo Otoče ali Podnart je iz Seles 3 ure.

Kropa. (Spominska plošča za padla vojaka). Kakor smo že poročali, pripravljajo Kroparji za letos slovesno odkritje spominske plošče svojim padlim rojakom. Do avgusta bo izdelana krasna bakrena vilita plošča s 25 imeni, okrog hrastov venec. Plošča (121,5 x 70 cm) bo obdajal mramornat okvir, nad njo bo umetniška železna strešica, pod njo klečalniki, okoli pa zelenja. Odkritje se bo vršilo najbrž v avgustu. Cel spomenik bo stal okrog 5000 Din.

Tržič. V petek dne 18. t. m. je bila bakljada itd. na čast novoizvoljenemu županu (JDS), katere se je oficijelno udeležila tudi poleg drugih naša nadstrankarska in nepolitična (!) požarna bramba. To smo radi ugotovitev, da smo na jasnem in da ne bo pozneje ali sploh kdaj brezpotrebna prekanja.

Vrhnika. Vrhnika je blizu Ljubljane, m je tudi precej šeden kraj. Naravno je potem, da prihaja vsako nedeljo veliko izletnikov vdihavati sveži zrak in se nagledati naravnih krasot Močilnika in Retovja. Vrhnici smo pa radovedni ljudje, zato je take izletniške stino radi opazujemo, in če nanese prilika, tudi malo predahitiramo. In ravno tedaj nedeljo nam je tako naneslo, da smo v svoji družbi imeli več takih gospodov: eden teh — bil je vrt Slovenec — nam je potožil sledeče: »Zjutraj, ko sem se pripeljal s vlakom nisem šel takoj v trg; porabil sem lepe jutranje ure za izprehod v okolici

kolodvora. In tako sem prišel iz nekega lesenega skladišča, kjer je tudi parna žaga in precej obsežna opekarna. Ko ogledujem poslopje, opazim na zidu napis: c. in kr. in precej druge take ropotije. Silno sem se temu začudil. Pa sem šel ob Ljubljani naprej mimo druge tovarne in se znašel na lepi in široki tržaški cesti. Stopim na pešpot desno stran ceste, in jo mahnem proti sredini trga. Po nekaj korakih zagledam veliko in lepo hišo z obširnimi gospodarskim poslopjem. Dopadel se mi je njen slog, zato je postojim in ogledujem... Nad hišnimi vrati zapazim skozi redko beljenje dvo-glavega avstrijskega orla, s črnozoltim trakom in zlatim napisom: Viribus unitis. Skozi polpriprta večna vrata pa se razločno čuje nemška govorica in kilci imen Klein, Hirsch in dr. Mislim sem, da sem se vrnil v leto 1914. in bil sem žalosten, silno žalosten. — Tako je ta gospod pripovedoval nam, in tako bo pripovedoval drugod. Zatorej bi v interesu dobrega imena Vrhnike naprosili slavno »Orjuno«, naj napravi v tem oziru red. Dotičnega gospodarja naj pouči, da je Slovenec; če pa ne bi bil ravno pri volji, pa porabite recept, ki je na Viču tako izborna funkcioniral...

France Muri †.

Umril je zopet eden od stare garde. Gimnazijske študije je dovršil v Kranju, eksportno akademijo je dokončal na Dunaju. Absolventi te ugledne šole so bili zelo zaželeni v inozemstvu in Rusija se je prav posebno zanimala za slovanske absolvente te šole. Tako je rajni Francelj prišel v Rusijo in dospel kljub revoluciji srečno tudi nazaj v domovino, na Jezersko, žalibog bolan. Že kot akademik na Dunaju je opetovano izražal slutnjo, da ne bo doživel tridesetega leta; žalibog je imel prav: njegova plemenita duša je že pri Bogu.

Spominjamo se z veseljem tistih gimnazijskih let, ko smo se preko vseh predpisov disciplinarnega reda sestajali k tajnim sestankom v šmartinskih gozdih pri Kranju in tam sklepali resolucije v korist krščansko-socialnega pokreta, ki ga je začel v onih časih propagirati dr. Krek. Na Dunaju je nepozabni naš Francelj pridno obiskoval delavsko izobraževalno društvo »Straža«, kjer je skušal v praksi udeležiti to, kar smo v mladih gimnazijskih letih teoretično ugotovili. Prišedši v domovino je bil nekaj časa ravnatelj Žitnega zavoda, dokler ga ni zavratna bolezen položila na bolniško posteljo.

Dober kristjan, iskren prijatelj, temeljit strokovnjak, mož v pravem pomenu besede je z njim legel v grob, ob katerem plakamo mi, njegovi tovariši in z nami užaloščena rodbina na Jezerskem, mami-ca in oče, in bratje in sestre, med njimi brat, ki v tužnem Korotanu vrši svojo apostolsko duhovniško službo, in sestra na Jezerskem, ki ga je tako ljubeznivo in pozorno negovala, kot zna le — sestra. Rajni Francelj je bil izredno finih manir in zanj bi veljali, kar se tiče njegovega občejanja v ženski družbi, Murnovi verzi:

»Kakor veter z drobno travo
jaz igral bi se s teboj...«

Nismo je čuli nedostojne besede iz njegovih ust, nismo opazili razburjenja na njegovem obrazu; vedno pripravljen pomagati svojemu bližnjemu si žalibog po božji višji volji sebi ni znal tukaj pomagati in se preselil v boljše bodočnost.

Prizadeti rodbini izvečimo naše najiskrenejše sožalje.

Tovariši starešine.

Dnevne novice.

— Velehradski kongres. Letošnji kongres bo po zunanem sijaju, po znanstveni in cerkveni avtoriteti presegel vse prejšnje. Razen apostolskega nuncija in obenem legata Marmaggijskega se bo kongresa udeležilo še okoli 20 škofov in nadškofov. Jako številno bo udeležen poljski episkopat, ki se doslej teh shodov ni udeleževal. Navzoč bo mogilevski nadškof Ropp, ki so ga boljševiki l. 1921 izgnali iz Rusije in ki je znan kot zastopnik nove metode dela za zedinjenje. Iz Jugoslavije bo do navzočih: nadškof dr. Bauer in dr. Šarič, škof dr. Jeglič in dr. Njaradi. Udeležniki iz Jugoslavije bodo po večini odpotovali v torek 29. julija po noči z brzovlakom Zagreb-Dunaj in bodo dospeli na Velehrad v sredo popoldne. Jugoslovanskih udeležnikov bo okoli 20. V torek 29. julija bo na Velehradu zboroval pripravljalni odbor; istočasno se bo vršil shod čeških bogoslovcev. Za udeležnike unionističnega kongresa bodo pripravljena stanovanja šele v sredo. Podpisani je prejel še dve novi legitimaciji za slučaj, da bi hotel na Velehrad potovati kdo, ki se doslej še ni prijavil. Ako bi torej hotel še kdo potovati na Velehrad, naj se pri podpisnem oglasi najkasneje do 28. julija popoldne. — Dr. F. Grivec, Ljubljana. Rožna ulica 11

— Oddelek ministrstva pravde v Ljubljani, ki je bil v likvidaciji od 3. marca t. l., je nehal dne 15. julija t. l. povsem. Njegov delokrog je prešel po večini na ministrstvo pravde samo, deloma tudi na predsedništvo višjega deželnega sodišča in na višje državno pravdnštvo v Ljubljani. Stranke, ki so se doslej obračale na oddelek, naj se poslej s svojimi vlogami obračajo na ministrstvo pravde samo, vendar je praktično, da v vseh primerih, v katerih je pričakovati, da bo ministrstvo pravde v pojasnilo stvari potrebovalo spise ali poročila podrejenih pravosodnih oblastev, vlagajo svoje na ministrstvo pravde naslovljene vloge pri onem pravosodnem oblastu, pri katerem teče ali je tekla njihova stvar, ali pa pri predsedništvu višjega deželnega sodišča ali višjem državnem pravdnštvu v Ljubljani. Na ta način bi se v večini slučajev prihranila čas in delo.

— Zdravniki, ki nameravajo prositi za odsluženje staža, se opozarjajo, da so tačas vsa budžetarno predvidena mesta za stažiste v bolnicah Slovenije zasedena in da se tozadevne prošnje za ta teritorij ne morejo upoštevati. Po nalogu Ministrstva narodnega zdravja z dne 15. julija 1924 Z. št. 31249 pa se morajo prosilci obrniti na ostale inspektorje ministrstva narodnega zdravja, v čijih področju so mesta stažistov še prazna, predvsem v bolnicah Kragujevac, Niš, Zaječar, Čačak itd. Bolnice, v katerih je odsluženje staža mogoče, so navedene v naredbi ministrstva narodnega zdravja št. 109. od 5. XII. 1923. Inspektor: Dr. Katičič.

— Omiljenje izterjevanja dohodnine za trgovce. Gremij trgovcev v Ljubljani razglasa, da je na intervencijo Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani delegacija ministrstva financ omilila postopanje glede izterjevanja predpisanih davkov na dohodnini in so tozadevne informacije vsem članom v gremijski pisarni na razpolago, o čemur se vsi člani na to ugodnost opozarjajo. — Predsednik: Fran Stupica, l. r.

— Izjava. Ker nekateri ljudje v moji okolici razširjajo laž, da sem podpisani član Orjune, moram tem potem odločno izjaviti, da nisem bil, nisem in nikdar ne bom član Orjune. Obenem izjavljam, da bom primoran vsakega tožiti, ki bi to laž še razširjal, ker mi s tem pri ljudstvu v moji okolici kot trgovcu jemlje ugled in povzroča gmožno škodo. Dosedaj še nisem od nikogar odvisen, ki bi me silil v Orjuno. — Vrhpolje pri Kamniku, dne 23. julija 1924. — Jože Petek, trgovec.

— O podnartskih dogodkih se nam poroča: Ko so Orjunci poskočili v vlaka in začeli streljati, so se razdelili v gručo, ki so preiskovale bližnje hiše. Najprej so se vsuli v vežo gostilne g. Antona Pogačnika, širom znane pristaša JDS. Tu je neki Orjunc s sunil Pogačnikovo gospo z ročajem revolverja v lice ter jo rani, tako da se ji še danes pozna, in sicer zato, ker je Orjunc mirila. Kdor hoče kaj natančnejšega o tem zvedeti, naj se obrne na g. Vladimira Kapusa, ki je menda tudi pristaš Orjune. — Naprednjak.

— Ne izivajte! V Komendi pri Kamniku imajo nekega učitelja Špenka. Ne vemo, koliko upa ta mož pokazati svoje orjunaške rožičke med komendskimi fanti, prišel pa je sitnari o počitnicah v svoj domači kraj, v dolsko faro. Njegovemu orjunaškemu pogumu bi domači fantje napravili skoro zelo žalosten konec. Gostilničar je neprevidneža rešil s tem, da ga je spravil pravočasno iz gostilne, mu povedal, naj orožja ne nosi in mu naročil naj teče z orjunsko brzino. Nas ta slučaj ne bi interesiral, saj poznamo orjunske junačev že dovolj, če ne bi bil to ljudski vzgojitelj. Vsem take vrste ljudskim vzgojiteljem pa priporočamo, naj ne izivajo, če ne jih bo ljudstvo po svoje vzgojilo.

— Razmere v orožništvu. Kakor smo izvedeli, je članek v našem listu, kjer smo podali površno sliko o razmerah na orožniškem poveljstvu v Ljubljani, gosp. poveljnika Hurkoviča precej dirnil ter je ta članek poslal v Belgrad. Povrh tega je čutil potrebo, da je izdal orožnikom svarilno povelje, da v bodoče ne bodo nezakonitih razmer spravljali potem časopisov v javnost, ampak, da se morajo vedno poslužiti legalne poti prošnje ali pritožbe. Očitati nedisciplino in neznanje zakonskih predpisov slovenskim orožnikom je žaljivo, ker vsak tudi največji duševni revež, kateri živi v naši državi ter vsaj deloma pozna razmere v posameznih pokrajinah, mora priznati, da je slovensko orožništvo eno najboljših v državi ter povsem disciplinirano. Vsekakor je slovenskim orožnikom legalna pot sveta, pa to le tedaj, ako se potom iste tudi doseže zaželeni cilj, ne pa da se v takih slučajih predpostavljani ne ozirajo na opravičeno prošnjo in pritožbo, ampak jo kratkoma zavrnejo, ne oziraje se na predpise in zakone. Kdo torej krši v prvi vrsti zakone, ali kdo jih ne obvlada? Navedemo samo nekega slučajev. Starojši orožniški narednik, kateri si je nakopal v službi težko bolezen, je prošil za kopališče za dobo enega meseca, kar mu je bilo tudi dovoljeno. Zaradi rodbinskih razmer je bil primoran prositi za odložitve na poznejši čas. Nato komendant enostavno odloči, da ta siromak zgubi pravo na kopališče. Ako je to v interesu službe in države ter bolnega orožnika, ako je to zako-

nito, da mož orožniške stroke odločuje v zdravniških zadevah ter s tem uničuje eksistence orožnikov in njih družin, — to naj razsodi javnost. Ali je nadalje to zakonito, da mora oženjeni orožnik, kateri ima svojo družino, ki večkrat gladuje, podprati postajne menaže ter vanje plačevati mesečno gotove vsote, a od te menaže nima nikakoršne koristi? Ali je to zakonito, ako se orožniku, ki je težko bolan in prosi za bolovanje, mesto da bi se mu odobrilo, grozi s premestitvijo? Takih in enakih slučajev je v zadnjem času zabeležiti nebroj in niti torej čudo, da se orožniki obračajo na javnost, ker v lastni komandi nimajo zakonite zaščite.

— Dunajski mednarodni visokošolski tečaj. Pod pokroviteljstvom avstrijskega zveznega predsednika stoječi dunajski mednarodni visokošolski tečaj, katerih namen je razširiti znanje o duševnih in materialnih pogojih življenja narodov, se letos v dobi od 2. do 20. septembra tretjič ponove. Letošnji program prireditve, ki si je lansko leto stekla najtoplejše simpatije in največje zanimanje inozemstva, vsebuje predavanja na polju filozofije, zgodovine, literature, izobraževalne umetnosti, godbe, politike, sociologije in pravne znanosti in kaže napram lanskemu letu marsikatero izpopolnitev. Razum predavanj se bode napravila mnogoštevilna umetnostna potovanja in izleti na Donavi in v Alpe. Za stanovanje in oskrbo po zmernih cenah skrbi vodstvo visokošolskih tečajev. Kakor lani so tudi letos pripravljeni nekateri dijaški domovi gostom mednarodnih visokošolskih tečajev proti zmerni ceni dati stanovanje. Legitimiranim udeležencem se dovoli 50 odstotno znižanje pristojbine za vizum. Daljnja pojasnila daje rad avstrijski konzulat v Ljubljani.

— Izpit za rezervne inženirske podporočnike so položili v Sarajevu z odličnim uspehom sledeči dijaški Slovenci: telegrafska stroka: Ožbalt Gros, Kranj; pionirska stroka: Dominik Hainnrihar, Škofja Loka, Zivko Rebec, Milan Sever, Ljubljana, Milan Šporn, Ježica, Edi Vujčić, Kočevje; železniška stroka: Stane Hiti, Maribor, Gvido Marušelj, Stane Oberigner, Franc Ogorevc, Ljubljana, Franc Rebernik, Kamnik, Pavel Šuman, Belgrad, Albert Struna, Ivo Trontelj, Rudolf Treven, Ljubljana; pontonska stroka: Rade Bratina, Kranj, Ivo Cepuder, Ante Inglić, Jakob Pretnar, Ljubljana, Otmar Sturm, Metlika.

— Zrelostni izpit je dovršil g. Ludovik Aglič iz Rečice ob Paki, na dr. akademiji za godbo in vpodabljačo umetnost na Dunaju, na kontrabasu z umetniško spretnostjo.

— Direkcija državnih železnic v Ljubljani zaposluje pri enem svojih strokovnih oddelkov gospoda, katerega poznamo vsi starejši železničarji, kako je nekoč ovajal Slovence pri generalni direkciji južne železnice na Dunaju, če so se v medsebojnem razgovoru posluževali v službi svojega materinega jezika, hoteč s tem pokazati svoj avstrijski patriotizem. Danes pa ta patriot do dela nadaljuje, ker ima na državne stroške na razpolago motorno drezino, s katero drvi cele dneve po progi, išoč komunistov in klerikalcev in roteč prog. mojstre in seke. Načelnike, naj mu vsakega nezadovoljneža izdajo, da mu bo on že vrst zavil. Ima baje že celo knjigo nedolžnih delavcev popisanih in ti pridejo seveda v najkrajšem času pod kap. Kaj mislite nadebudni »patrijot«, ne bi li več storili proti komunizmu in proti »antidržavnim klerikalcem«, ako bi lepo ostali v uradu, kjer je Vaše mesto, ter se enkrat priznali nam urnino, kakor so te storili vsi drugi strokovni odseki in oddelki? Tu bi prihranili državi mnogo bencina in dragocenega časa od nje plačanim uslužbencem, obenem pa zadovoljili stotine bolj-ših državljanov nego ste Vi. Z uničevanjem ubogih delavskih družin si pač ne boste stekli lavorik! Gospoda ravnatelja, ki je pri prevzemu direkcije pokazal mnogo dobre volje, da napravi red v ljubljanski direkciji, pa uljudno prosimo, naj ne pozabi na nas delavce, ki smo tudi državljani in imamo kot taki poleg težkih dolžnosti tudi kake pravice. Uverjen naj bo, da mu bomo služili zvesto in udano v delu za našo državo. — Eden za sto drugih.

— Usmiljen ropar. Na cesti blizu vasl Sv. Trojica pri Mokronogu je napadel okoli 8. ure zjutraj neznan ropar posestnico Jožeta Strusovo iz Hrastovice pri Sent Rupertu. — Vzel je iz žepa 25 dinarjev in seje hotel odstraniti s ceste v gozd. Žena ga je jokaje prosila, da naj ji vrne denar, češ da ga res nujno potrebuje. Nato je vrnil ropar ženi res 15 dinarjev, z desetimi dinarji pa je hotel oditi. Žena pa ga je prosila še za ostalih 10 dinarjev. Ropar se je nasmejal in ji je rekel, da tudi teh 10 dinarjev nujno potrebuje, ker je lačen, pač pa ji je dal za odškodnino za teh 10 dinarjev dva po 30 cm dolga in 4 mm debela gonilna jermena, nakar je pobegnil s ceste.

— Tat v župnišču. Predrzní pritepeni vlomilec, katerih imamo v zadnjem času žal vedno več pri nas, posebno po deželi, so začeli vedno bolj nadlegovati naša župnišča in se ne bojijo prestopati v tatinskem namenu tudi cerkveni prag ter cerkve ropati. Tako je bilo vlomljeno zopet pred nekaj dnevi v pri-tilične prostore župnišča v Smledniku, kakor smo bili na kratko že javili. Neznani vlomilec je vdrl skozi okno v župnišče in je ukradel

župniku g. Francetu Žužku iz zaklenjenega predala v škodo njegovo in v škodo podružnic Naše, Sv. Valpurga, Hraše, Zbilje in Spodnje Pirne vsoto 6277 dinarjev. Denar je bil porazdeljen po podružnicah v več kuvertah s potrebnimi napisi, kam denar pripada. Kuverte so bile rjave in so bile označene z označbo »Župni urad v Smledniku« in zneskom, ki je bil shranjen v kuverti za dotično podružnico.

— **Uboj.** Preteklo nedeljo se je vračal nek posestnik iz Kamnega vrha pri Mirni peči s svojimi štirimi birmanci od fare proti domu. Med potjo so ga napadli pijani fantje in mu razbili črepanje. Nesrečni mož, oče desetero otrok, je naslednje jutro v kandijski bolnišnici umrl. Posledica nesrečnega alkohola!

— **Okradena trafika.** Neznani tat je vlomil v kolodvorsko trafiko na Zidanem mostu in je odnesel lastnici Heleni Kišel za približno 600 dinarjev različnih italijanskih, češkoslovaških in nemškoavstrijskih bankovcev, dalje za 400 dinarjev različnih kolekov in za 37 dinarjev znamk. Vsi ti vrednostni papirji so se shranjevali v kuverti v posebnem predalu trafike.

— **Razne tatvine in vlomi.** V Trdoboju pri Gruševju je bilo vlomljeno skozi podstrešje okno pri posestniku Simonu Petriču. Tat je odnesel več moške in ženske obleke in perila, samokres, niklasto žepno uro in nekaj gotovine, v skupni vrednosti okrog 4000 Din. — Iz stanovanja Julija Halodža v Pečkah je bilo ukradenih več ženskih oblek, nekaj blaga in klobuk v skupni vrednosti 3000 Din. — Posestniku Antonu Urbanju v Mrzlici pri Moravčah je ukradel neki brezposelni rudar 1200 Din gotovine in je neznano kam pobegnil. — Jako prijazen je neki tovariš R. Gobec, ki je okradel v Stari vasi na Bizeljškem kar štiri svoje sodelavce in je pobegnil. Odnesel jim je obleke, čevlje in perila in tudi manjše vsote denarja. Enemu tovarišev je odnesel tudi vse njegove civilne in vojaške listine, katere bo na begu gotovo dobro porabil. — Krošnjarju Ivanu Dragilu iz Poljan je ukradel neznanec, ko je ta nočeval na neki klopi, 100 Din vredno denarnico, v kateri je bilo 3000 Din gotovine. Iz previdnosti mu je izmaknil najprej iz žepa 500 Din vreden samokres, katerega je tudi odnesel. — V Studencih pri Mariboru je ukradel neki znani postopač trgovcu Josipu Pirihu kolo znamke »Rumpler«, dobro ohranjeno, črno pleskano in vredno 2500 Din. — Marji Osenarjevi na Vrhopolju je ukradel znan postopač, ki se je potepal po okolici v spremstvu dveh žensk, srebrno uro z zlato ovratnico in pa 250 Din gotovine. — Delavec Ivan Pirc, zaposlen pri tvrdki Dukli v Rajhenburgu je izvalil na goljufiv način od svojih tovarišev več obleke, čevlje in perila in je neznano kam pobegnil. Izvršil je brčkone še več tatvin v škodo svojih tovarišev, ki pa jih še niso odkrili ali pa jih, kar vedo, da ne bodo dobili nobenega povračila, sploh niso naznanili, kar se zelo velikokrat pripeti. — V Pobrežju pri Teznu je bilo ulomljeno pri posestniku Antonu Slikovcu in ukradenega več moškega in ženskega perila, obleke in namiznih prtov v skupni vrednosti do 4000 Din. Perilo je bilo še po večini nerabljeno. — V Kranju je bilo ulomljeno v klet letne hišice Jelice Holzackerjeve in pokradenega več ženskega perila in pa obleke, gumijasta z žico ovita cev za škropilnje in škarje za obrezovanje drevja v skupni vrednosti do 3000 Din. — Na Bistrici pri št. Rupertu je vlomil neki navidez znani, okrog 35 let stari tujec pri posestniku Josipu Zupančiču in je ukradel nekaj moške obleke v vrednosti okrog 2000 Din. Tat bi bil gotovo še več odnesel, pa je bil brčkone prepoden in jo je pravočasno odkuril.

— **Kongres Mednarodne lige proti tobaku.** V Gradcu je začel 19. t. m. zborovati kongres Mednarodne antitobačne lige. Ob tej priliki so priredili tudi razstavo, ki vsebuje do malega vse, kar priča proti tobaku odnosno kajfju. Na kongresu je zastopana tudi Jugoslavija.

— **Filoksera na Mijetu.** Dalmatinski otoki so bili do zadnjih dob prosti filoksera — trtne uši. Zakaša vojne je prišla trtna us na otoke Korčulo, Lastovo in polotok Pelješac. Letos pa so ugotovili filoksero tudi na Mijetu. V dubrovniški oblasti sega sedaj filoksera severno do Neuma in Stona, dočim so južno od te meje vinogradi še nezaraženi. Prosti filoksera so tudi še otoki Šipan, Lopud in Koločep.

Štajerske novice.

ZASLUGE DR. ŽERJAVA ZA NEMŠKO RADGONO.

Maribor, 23. julija.

V zbirko »zasluge«, ki si jih je priporil dr. Žerjav za Slovenijo, spada sigurno na prvo mesto roman Radgona. Ko je v začetku l. 1919 stal general Maister s svojimi četami na nemškoštajerskih tleh onstran železnice Spilje—Radgona, je samo čakal ugodnega trenutka, da zavzame tudi Lipnico in vasi v njeni bližini, v katerih še danes biva več sto Slovencev. Štajerski deželni glavar v. Kaan (židovskega rodu) in znani velenemec dr. Kamniker v Radgoni, sta se po posebnem kurirju obrnila na deželno vladu za Slovenijo v Ljubljani s prošnjo za pogajanja. V Mariboru so že bili zbrani zastopniki Narodnega sveta in graške vlade.

Uspeh mariborskih konferenc je bil, da ostane Spilje in Radgona v naši posesti. Ali kakor strela z jasnega, se je zgodil velik preobrat v celi zgodovinski važni zadevi. Neka dne se pripelje iz Ljubljane sam podpredsednik deželne vlade dr. Gregor Žerjav in on sam se je pričel pogajati z von Kaanom. Žerjav je tedaj v odsotnosti dr. Brejca vodil posle pokrajinskega predsednika in je, ne da bi dobil od ostalih članov deželne vlade dovoljenje, koncediral Kaanu in Kamnikerju vse, kar je general Maister v svojih junaških četami po večmesečnih borbah pridobil. V Mariboru dr. Žerjav pred konferenco s Kaanom ni stopil v stik niti z enim članom Narodnega sveta — celo z dr. Rosinom ne. Popolnoma neorientiran je pričel konference z premetenim Kaanom in Kamnikerjem. Žerjav je koncediral Nemcem tedaj ne samo Radgona, Spilje in železnico, ampak hotel je Nemcem odstopiti celo Apaško kotlino. Slučaj je hotel, da so za to nakano svedeli mariborski rodoljubi, n. pr. dr. Josip Hohnjec in drugi. Zahtevali so, da se k pogajanjem pozovejo člani Narodnega sveta, ki poznajo razmere. Tako se je hvala Bogu posrečilo našim rodoljubom rešiti vsaj Apaško kotlino. Namen Kaanov in Kamnikerja je bil prozoren: Če prekorači avstrijska meja pred Radgono Muro in se zalije nemška zagoda v Slovenske gorice, ni izključeno, da se bo v Parizu pri odločevanju severne meje Nemcem posrečilo potegniti državno mejo za Dravo.

Tako je Žerjav barantal za našo zemljo. Z Radgono je spravil v nemško posest tudi celo vrsto čisto slovenskih vasi severovzhodno od Radgone (Dedinci, Zetinci, Potina itd.); z Spiljem pa Slovence v okolici Lipnice in Gomilice. Kaj je nesrečnega Žerjava tistokrat prineslo v Maribor, je še danes nganka. Naši iskreni rodoljubi general Maister in drugi so bili presenečeni nad samolastnim, da ne rečemo izdajskim postopanjem dr. Gregorja Žerjava!

Danes nam je postopanje Žerjavovo šele jasno: Soglašal je s Pašičem, dela se naj na to, da čim manj zemlje, na kateri biva Slovenci in katoličani, pride pod Jugoslavijo.

Ta madež je zgodovinski in se ne bo dal sprati tudi z milom iz »Jutrove« dežele!

Š Zbor zaupnikov SLS za Prekmurje se vrši dne 27. julija v Murski Soboti. Poročajo poslanci dr. Hohnjec, Klekl, Šiftar in Zebot. Povabljeni so zaupniki celega Prekmurja.

Š Neznano kam je izginil Zvonko Mesarič, posestnik in gostilničar v Selnici ob Dravi. Sokolske in orjunske slavnosti, katere je obiskoval po celi Sloveniji, so mu tako malo nesle, da je lepo posestvo spravil na rob propada, a sivolase starše skoro ob streho.

Š Kriza v opekarski industriji. Vse opekarnice v bližini Maribora se nahajajo v veliki krizi. Stavbeno gibanje je radi pomanjkanja kapitala čisto zastalo. Centralizem belgrajski eksploata Slovenijo in radi tega so nove zgradbe pri nas nemogoče. Dasi ravno vsak mali človek predobro zna, da je tako, vendar vodja opekarnarjev g. dr. Pipuš po »Tabornu« vsake kvatre v posebnem članku hvali centralistično ureditev države.

Š Vprašanje g. velikega župana v Mariboru. G. dr. Pirkmajer, ali Vam je znano, na kak način je dobil Vaš ožji prijatelj in rojak Högenwarth v Framu pri Mariboru novo gostilniško in kavarniško koncesijo? Mogoče bo g. veliki župan pojasnil radovedni javnosti, zakaj se je ravno pri tej koncesiji tako silno mudilo, dočim na stotine bolj nujnih prošenj v važnejših zadevah zamañ čaka rešitev? Ko bo g. veliki župan odgovoril na to vprašanje, pridemo še z drugimi.

Š Smrtne nesreče vsled slabe naprave električnih vodov v Mariboru se ponavljajo zadnji čas vedno pogostejše. Zakaj? Ker se izvršitev električne napeljave izvršuje površno in pomanjkljivo. Dne 21. t. m. je v Stolni ulici ubilo 26 letnega delavca Amona vsled tega, ker je molelo pri električnem vodu kos žice iz zida. Amonu je tok zažgal roko, s katero se je dotaknil v temni ledeni žice. Sploh opažamo, da mestno električno podjetje pod sedanjim nestrokovnjaškim vodstvom ne odgovarja potrebam.

Š Nova železniška postaja se v kratkem otvori na progi Maribor—Celovec in sicer pri Trbonjah ob Dravi. Interesenti so sami prevzeli stroške za zgradbo postaje. Darovali so les in drugo gradivo ter denar, tako da se je celo podjetje srečno izvršilo. Največ zaslug za novo postajo, ki leži med Dravogradom in Vuzenico, ima poslanec Pušenjak, ki ni miroval prej, dokler se mu ta načrt ni posrečil.

Poravnajte naročnino!

Cerkveni vestnik.

c Kongregacija »Zalostne Matere Božje« za gospe pri sv. Florijanu ima 26. julija, na praznik sv. Ane, zjutraj ob pol sedmih sveto mašo s skupnim sv. obhajilom, popoldne ob 5. uri shod. Pridite polnoštevilno!

Ljubljanske novice.

Ij Člani Slov. kat. akad. starostništva se vabijo, da se udeležijo pogrebne slovesnosti včeraj umrlega tovariša Fran Murija v Kranju, od koder bo danes zvečer ob 7. uri prepeljan iz Zupančičeve vile na Jezersko. Tovariši iz Ljubljane odhajajo ob 3. uri 10 minut popoldne z glavnega ali ob 5. uri 25 minut z gorenjskega kolodvora (z glavnega ta vlak ne vozi) in se lahko vrnejo z večnim vlakom. — Odbor.

Ij Nove Žerjavove žrtve. Kakor poročamo že na drugem mestu, je dr. Žerjav po svojem adlatusu Krejčiju odpustil iz mestne službe pet definitivnih in na podlagi službene pragmatike nastavljenih mestnih uradnikov, namreč živinozdravnika Rieglerja, arh. Mušiča, arh. Jelenca ter Meška, Erjavca in Sedeja. Odpust utemeljuje s tem, da je veliki župan svoj čas razveljavil razpis teh mest, toda po občinskem redu, ki je zakon, se vlada kot nadzorstvena oblast v imenovanje uradništva sploh nima pravice vtikati. Poleg tega sta bila tudi oba zadnja proračuna, v katerih je plača teh uradnikov imenoma navedena, potrjena, kar je gotovo smatrati kot preklic tega nezakonitega ukrepa. No, celjsko upravno sodišče je pod predstvom dr. Vrtačnika odločilo, da bi se službe ne smelo oddati. Zanimivo je, da je zadeva ležala pred upravnim sodiščem celih šest mesecev, takoj potem pa, ko je prevzel komisarske posle Žerjav, je bila pa stvar naenkrat rešena. Prizadeti uradniki izjavljajo, da tega nasilja ne bodo utaknili mirno v žep, kajti zanje je merodajna zgolj službena pragmatika, ki jim garantira stalnost, mi pa pravimo, da jim ne bo treba preveč begati za pravico, kajti slejaliprej pride čas, ko bomo rekli: »Žerjavov Krejči z magistrata, odpusteni uradniki nazaj na magistrat« Ljubljansko prebivalstvo ne bo plačevalo onih orjuncov in Žerjavovih agitatorjev, ki bi mu jih določala Žerjav in Pepe Turk, temveč kvalificirane delovne sile, ki si jih bo izbralo prebivalstvo samo potem svobodno izvoljenega občinskega sveta.

Ij Kat. izobraževalno društvo v Mostah pri Ljubljani praznuje v soboto in nedeljo, dne 26. in 27. julija t. l., 15letnico svojega obstoja. V soboto zvečer ob 8. uri se vrši v Ljudskem domu v Mostah zborovanje in gledališka predstava; v nedeljo ob 9. uri popoldne sv. maša pri č. karmeličankah na Selu, popoldne pa proslava na vrtu g. Jos. Oražma na Selu, oziroma ob neugodnem vremenu v prostorih Ljudskega doma v Mostah.

Ij Vsi bivši mornarji jugoslovanske mornarice se pozivljajo, da se udeležijo sestanka v soboto, dne 26. t. m., ob 8. uri zvečer v restavraciji pri »Šestici« Dunajska cesta. — Mornar Jankotove čete.

Ij Umrla so v Ljubljani: Marija Zupan, posestnikova hči, 28 let. — Neža Goršek, zasebnica, 32 let. — Anton Rozman, posestnik, 52 let.

Ij Za družino Juvan so nadalje darovali: Delavci cestnega nadzorstva 74 Din, nabral Ig. Mamon. Zbirka 206 Din, nabral delavec J. v Č. — Imenovana družina se vsem najiskrenejše zahvaljuje. — Rudolf Juvan se nahaja sedaj na svojem domu, Ulica na grad 5.

I Trpinčenje živali. V zadnjem času se pri nas vedno bolj množe slučaji trpinčenja živali in to na vse različne načine. Ljudje vozijo manjšo klavno živino tako natlačeno v vozovih, da se občinstvo, ki srečava take vozove, večkrat zelo zgraža. Imamo pa tudi slučaje, da vozniki, ki preobložijo svoje vozove na strmejših točkah iz ali prevoza, tako neusmiljeno bijejo in trpinčijo vpreženo žival, da se gabi vsakemu, kdor to slučajno vidi. Policija je začela v zadnjem času na take slučaje posebno strogo paziti in je prijavila že več takih neusmiljenecv, kar je povsem uместno.

Ij Sleparski sladolekar. Prodajalec sladoleda pri tvrdki Pene v Sp. Šiški Lovro Gosenar je pustil na cesti prazen voz za sladoled in je neznano kam pobegnil. Odnesel je okrog 2000 kron izkupička za sladolede. Tovarišem je že par dni prej pravil, da se bliža za sladoledarje slab čas in da si bo poiskal drugo službo.

Ij Policijske prijave. Včeraj je bilo prijavljenih na policiji 22 zločinov, oziroma prestopkov in sicer: 2 radi tatvine, 1 radi kaljenja nočnega miru, 2 radi pijanosti, 1 radi izgeda, 10 radi prestopka cestnopolicijskega reda, 2 radi pasjega kontumaca, 1 radi pretepa, 1 radi nevarne grožnje, 1 radi točenja alkoholnih pijač brez dovoljenja in 1 radi škodbe tuje lastnine.

Ij Tatvine v Ljubljani. Med preseljevanjem pohištva Josipa Mejača iz Slomškove ulice št. 4 na Rimsko cesto št. 7 je bil ukraden papirnat zavoj, v katerem je bilo: 1 škatlja različnih ženskih rokavic, 2 ženska zametasta pasa z zlato zaponko in pa 250 Din vredna garnitura pisemskega papirja v skupni vrednosti do 4000 Din. — Kuharici Marija Mali je bila ukradena iz podstrešne sobe na Rimski cesti št. 17 denarnica, v kateri je bilo 175 Din gotovine. — Uradniku Kranjske hranilnice Ivanu Hekingu je bila ukradena iz stanovanja v Gradišču št. 8 okrog 1500 Din vredna modra, še malo rabljena obleka. — Inženirju Nikolaju Miljutinu je bilo ukraden izpred »Kreditne banke« na Dunajski cesti kolo zdamke »Dürkopp-Jax-Diana« št. 587460, črno pleskano, vredno 2000 Din.

Zborovanje slov. katol. dijaštva v Ljubljani

v dneh od 24. do 27. julija 1924.

Dne 24. julija 1924.

Ob 9. uri popoldne: Otvoritev zborovanja v veliki dvorani Ljudskega doma. Nato istotam zborovanje srednješolcev. Referati: a) Razor, dijaška organizacija — kongregacija — dijaški Orel; o tem razmerju referira g. prof. Cepuder. b) Organizacija dijaškega Orla. Poroča član predsedstva O. P.

Ob 2. uri popoldne: Nadaljevanje istotam. c) Praktično udejstvovanje glede dela v bodočnosti. Referent g. dr. Rožman. d) Verski referat; ref. g. dr. Ujčić.

Ob 2. uri popoldne: Zborovanje Akademskih zvez v Akademskem domu. Referati: a) Akademik in politično udejstvovanje. Referent tovariš Aleš Stanonik. b) Inteligenca — religioznost. Referent tovariš bogoslovec F. Okorn.

Ob 5. uri popoldne: Zborovanje abiturientov v Ljudskem domu. Referent gospod prof. Dolenc.

Dne 25. julija 1924.

Ob pol 9. uri popoldne: Skupna sveta maša v frančiškanski cerkvi.

Ob 9. uri popoldne: Skupno zborovanje v veliki dvorani Ljudskega doma. Referati: a) Slovenstvo — jugoslovenstvo. Referent tovariš Stanko Gogala. b) Dijak in katoliške prosvetne organizacije. Referent tovariš Lojze Hartman.

Ob 3. uri popoldne: Nadaljevanje istotam. c) Orientacija v socialnem vprašanju. Referent tovariš Tomaž Furlan. d) Slovensko dijaštvo in cirilo-metodiško delovanje. Referent tovariš Šedivý.

Ob 8. uri zvečer: Dijaški družabni večer v dvorani Akademskega doma.

Dne 26. julija 1924.

Ob pol 9. uri popoldne: Skupna sveta maša v frančiškanski cerkvi.

Ob 9. uri popoldne: Občni zbor Slovenske dijaške zveze. Spored: 1. Poročila Akademskih zvez, Srednješolskega sekretariata in Ženskega sekretariata. 2. Sprejem pravil in dela poslovnika. 3. Volitve odbora. 4. Slučajnosti.

Ob 3. uri popoldne: Ustanovni občni zbor Dijaške počitniške organizacije v Ljudskem domu. Spored: 1. Poročila podružnic. 2. Sprejem pravil. 3. Sprejem poslovnika. 4. Volitve odbora. 5. Slučajnosti.

Ob 8. uri zvečer: Komerz slovenskega katoliškega dijaštva v vel. dvorani Uniona. (Vstopnina 10 oz. 5 Din.)

Dne 27. julija 1924.

Ob 9. uri popoldne: Skupna sveta maša v Marijanišču. Cerkveni govor g. Fr. Salpinžarja.

Ob 10. uri popoldne: Skušnja za telovadni nastop na Medijatomem dvorišču.

Ob 4. uri popoldne: Telovadni nastop dijaškega orlovskega okrožja na Medijatomem dvorišču.

Dijaški vestnik.

d Katoliškim abiturientom! Vabimo Vas, da se udeležite v četrtek 24. t. m. ob 2. uri popoldan zborovanja Akademskih zvez v Akademskem domu.

Orlovski vestnik.

Kranj. Kakor je bilo že javljeno, priredi orlovski odsek v Kranju ob priliki 15letnice obstoja in blagoslovljenja prapora velik orlovski tabor, združen z javno telovadbo. Ta prireditve bo veljala za okrožno prireditev in so torej dolžni udeležiti se te prireditve vsi člani Orlj kranjskega okrožja in članice Orloce kranjske srenje. Bratje in sestre! V nedeljo, 10. avgusta, vsi v Kranj, da zopet svečano manifestiramo za orlovsko načelal! Zato naj nihče ne ostane doma. Prireditve bo celodnevna. Popoldne ob 9. uri sv. maša na prostem, potem pridiga, blagoslovitev prapora, nato orlovski tabor (govorita gg. prof. Mazovec in abs. iur. Čampa) in končno obhod po mestu. Popoldne ob 3. uri na »Farovski loki« javna telovadba, združena z veselico. Zeleti bi bilo, da bi bila udeležba kolikor mogoče velika. Iskreno vabljeni vsi prijatelji orlovstva. Pridite v prijazi Kranj ob blizu in daleč in če le mogoče v narodnih nošah. Polovična vožnja je naprošena. Bratje in sestre! Ne bojte se dela, truda in žrtve, kadar gre za ugled in prospeh lepe orlovske organizacije. Bog živi!

Turistika in sport.

Kranjskogorska podružnica SPD priredi v nedeljo, dne 27. t. m., pri svoji koči na Gozdu »Planinski dan« s službo božjo in prostu zabavo ter vabi vse p. n. turiste in izletnike. Za slučaj slabega vremena se prireditve vrši prihodnjo nedeljo, dne 3. avgusta. — Koča je preurejena, tako da lahko prenoči do 30 oseb.

Gospodarstvo.

Nova carinska tarifa.

Tik pred svojo ostavko je vlada podpisala naredbo, s katero se uveljavlja nova carinska tarifa. Ta tarifa se nahaja že v tisku in čez nekaj dni bo objavljena. Podlaga novi tarifi je še nadalje dvojni sistem minimalnih in maksimalnih postavk. V novi tarifi stopa v ospredje veliko bolj zaščitni značaj, minimalne postavke so precej povečane. Vendar se ni uresničila pričakovanja naše industrije.

Ko se je delal načrt za novo tarifo se je hotelo povečati dosedanj ažijski od 1:8 na 1:15. Ko pa je bil novi načrt že izgotovljen, pa se je začel finančni minister protiviti povzikanju ažijske v tej meri in zahteval, da ostane dosedanje razmerje in sicer iz razloga ravnotežja budžeta. Ekonomsko-financijski odbor si je osvojil mnenje finančnega ministra kljub temu, da je trgovski minister odločno protestiral. V trgovskem ministertvu se pojavlja zadnje čase tendenca koncesioniranja vsake industrije v državi. Ta tendenca se izraža že v predlogih za sedanji finančni zakon. Pododbor pa je predloge za splošno koncesioniranje odklonil in sprejel načelo, da je treba samo ona industrijska podjetja koncesionirati, ki so važna, iz razlogov državne brambbe. To načelo je sprejeto tudi v finančnem zakonu.

Ko so v trgovinskem ministertvu uvideli, da so s svojim predlogom v parlamentu propadli, so se poslužili drugih potov in načinov, da uveljavijo svoje stališče. Tozadevno priložnost jim je dala likvidacija pokrajinskih oddelkov ministrstev za trgovino in industrijo. V navodilih za likvidacijo si je ministertvo zadržalo konečno odobritev vseh industrijskih in tovarniških podjetij v celi državi. Izvedba zakonskega postopanja je poverjena tudi še dalje organom, ki so bili že doslej po zakonu tozadevno kompetentni. Ministertvu pa se morajo predlagati poročila o izvršenih pregledih in ugotovitvah; na podlagi vseh spisov odloča ministertvo nato o odobritvi. Najbolj značilno je, da se kljub vsemu temu ministertvo ne zadovoljuje samo s vpogledom v tozadevni pisni material, ampak namerava v vsakem posameznem slučaju poslati na lice mesta svoje zastopnike. Po našem mnenju, ne izraža to stališče ministertva ničesar drugega kakor nezaupanje v podrejene organe in tako se zavlačuje in komplicira vse poslovanje.

Novi romunski petrol. zakon.

Poročali smo že, da je prišla romunska vlada radi svojega novega petrolejskega zakona v oster konflikt z Ameriko, ki ima investiranje v rom. petrolejskih vrelcih velike kapitele. Pri natančnejši proučitvi pa se je vendar pokazalo, da namen tega zakona ni bil razumljen, in da v resnici ni sovražna inozemskemu kapitalu, investiranemu v romunski petrolejski industriji, če ta izpolni določene pogoje.

Prosto razpolaganje z zasebnim kapitalom je zagotovljeno v kolikor to ne nasprotuje javnim interesom. Za državno last so proglašeni le tisti vrelci, ki do razglasitve tega zakona še niso bili izkoriščani in v državi bodo brezplačno pripadle le one instalacije na njenih terenih, ki so bile pridobljene v smislu novega zakona, ker je v tem slučaju podjetnik te določbe poznal in tudi predvidel amortiziranje. Pri tistih eksploatacijah pa, ki so že v obratu, država te pravice nima.

Zanimivo je, kako skuša novi zakon spraviti v sklad socialne zahteve z upravičenimi

pravicami naloženega kapitala. Uradnikom in delavcem podjetij je zagotovljena 15 odstotna udeležba na čistem dobičku, toda 5 odstotna dividenda in in odgovarjajoč odtegljaj za rezervni fond podjetij imajo prednost pred to postavko.

Najbolj osovražena je točka, ki določa, kdo bo dobil koncesijo za izvrševanje državnih petrolejskih terenov. Inozemske družbe dobe to dovoljenje le tedaj, če se obvezajo, ustreči nacionalizacijskim določbam. Da morejo imeti iste pravice kot romunske družbe in njih kapital, mora biti razdeljen na delnice, ki se glase na ime lastnika; 60 odstotkov kapitala mora biti v romunskih rokah, ravnateljstvo in nadzorstvo mora biti sestavljeno z najmanj dvestojinsko večino iz romunskih državljanov. Te določbe mora inozemska družba izpolniti tekom 10 let. Da pa se ne bi delalo krivice nekaterim uglednim inozemskim družbam, bo začasno zadoščalo le 55 odstotna udeležba romunskega kapitala in če družba dokaže po desetih letih, da se je trudila ustreči zakonskim zahtevam, a da se ji ni posrečilo plasirati zahtevanega dela delnic pri domačem kapitalu. V tem slučaju bo termin za nacionalizacijo eventuelno podaljšan.

Inozemske družbe so se čutile radi te nacionalizacijske določbe oškodovane. Statistika pa, ki jo je podal trgov. minister ob priliki svojega govora v senatu, pa kaže, da je popolnoma neresnično, da bi novi zakon jemal inozemskim petrolejskim družbam vsako možnost razvika. Točasnno je v Romuniji 26.000 hektarov petrolejskih terenov, od teh je izkoriščenih le 3.500, in sicer od domačih tvrdk 1000, od tujih pa 2.500 ha. Od ostalih 22.500 hektarov je že rezerviranih tujim družbam 21.500 hektarov in le 1000 domačim. Kakor cenijo, se nahaja v Romuniji še 140.000 hektarjev petrolejskih terenov, ki bi jih bilo mogoče eksploatirati in ti so po novem zak. državni in za te terene se ne bo dajalo inozemskim tvrdkam koncesij, če ne izpolnijo nacionalizacijskih določb. Toda s tem ne napravi omenjeni zakon nikake krivice, ker država ima prav tako kot posameznik pravico razpolagati s svojim imetjem, in če se ji zdi primerno izkoristiti izkoriščanje narodnega premoženja samo romunskim družbam, to nikogar ne briga.

Bilance večjih inozem. petrolejskih družb kažejo, da se petrolejska produkcija dobro rentira, zato se tudi domalega ves tuji kapital, ki prihaja v deželo, loti petrolejske produkcije. Po mnenju trgov. ministra je pa krivično, da tuji kapital prav to industrijo takorekoč monopolizira in ne da domačemu kapitalu prilike udeleževati se pri tej dobičkanosni panogi. Večina delnic največjih in najbogatejših petrol. družb se nahaja v inozemstvu in niti ne notira na bukarški borzi. Domači kapital, ki išče naložitve, zato nima k tem efektom pristopa.

Le eno vprašanje dela skrbi, in sicer: ali bo mogoče domačemu romunskemu kapitalu prevzeti ves ta del delniškega kapitala, ki ga predvideva zakon in obenem izvrši izkoriščanje državnega petrolejskega terena? Ob pogledu na denarno krizo, ki vlada ravno zdaj v Romuniji, bi se dalo o tem dvomiti. Vendar je po statistiki trgov. ministra, povišala država svojo udeležbo na produkciji petroleja od 2 odstot. l. 1919. na 44 odstot. v letu 1923 in to v povojnih letih pri najhujši denarni krizi v zadnjih dveh letih. Upanje je torej, da se bo tudi v bodoče našlo dovolj domačega kapitala.

Tisti inozemski krogi pa, ki imajo polno očitkov proti novemu zakonu, braneče-

mu narodne interese, naj se zavedajo, da tudi njihove vlade vodijo istotako nacionalno politiko.

Dodatno k temu javljamo, da je Amerika že načela vprašanje romunskih dolgov. Romunija je namreč dolžna ameriški vladi ca. 20 milijonov dolarjev, poleg tega pa tudi mnogo ameriškim privatnikom in firmam tako n. pr. tvornici lokomotiv Baldwin. S tem misli uvesti represalije z ozirom na novi petrolejski zakon, ki je na škodo v prvi vrsti ameriškim interesom.

g Novosadska borza. Nova pšenica avgust, september Din 350—360, stara pšenica Din 355—357.50, koruza Din 255—260, oves Din 300, moka basis nulerca Din 510—550, otrobi Din 200—205.

g Mlekarski dan v Ljubljani. Zadruga zveza je začela s predpripravi za mlekarški dan, ki naj bi se vršil 6. septembra t. l. v Ljubljani. To naj bi bil začetek takih prireditvev, kakor so vpeljane v vseh naprednih državah. Na zborovanjih interesentov se imajo obravnavati vsa vprašanja, ki so v zvezi s pospeševanjem mlekarstvo produkcije, trgovine in industrije. Običajno se vršijo tudi razne razstave mlekarških izdelkov in mlekarških naprav ter strojev. Ker je živinoreja v zvezi z mlekarstvom edina panoga našega pasivnega poljedelstva, ki se ga da še razširiti in izpopolniti in ima velik pomen za celokupno naše gospodarstvo, to akcijo Zadruga zveze s svoje strani toplo pozdravljamo.

g Izvoz valut v inozemstvo. Generalni inspektorat finančnega ministertva je naročil vsem obmejnim carinarnicam, da potnikom v inozemstvo ni potrebno specijelno dovoljenje generalnega inspektorata za to, da nesejo s seboj valute. Vsoto valut, ki se izvozi, mora pooblaščen banka zaznamovati v potnem listu.

g Nov rudnik. Pri Foči (Bosna) so odkrili nov rudnik premoga in cinkove rude.

g Poljedelska borza v Somboru. Kakor smo informirani, je v teku akcija za ustanovitev poljedelske borze v Somboru. Z ozirom na to, da notacije zagrebške in beogradske prometne borze radi majhnega prometa ne pridejo v poštev, bi bilo vsekakor koristno, da bi se mogle cene novosadske borze kontrolirati po notacijah kake druge borze, vendar na drugi strani neprestano ustanavljanje različnih borz v državi ne more biti od posebne koristi za naše gospodarstvo. Naš trg je vsekakor premajhen, da bi prenesel toliko institucij. Isto velja tudi za mnogoštevilne trgovske akademije, ki bi se imele preustrojiti iz dosedanjih trgovskih šol v različnih mestih, kakor čitamo v dnevnih časopisih.

g Poštnočkovni promet v juniju 1924. — V teku meseca junija 1924 se je pri 4 poštnočkovnih zavodih izvršilo vplačil za 1 milijardo 340 milijonov 110.428 dinarjev, izplačil pa za 1 milijardo 305 milijonov 526.923 dinarjev. Skupni promet je torej znašal 2 milijardi 645 milijonov 673.351 dinarjev. — V maju 1924 je znašal promet 2 milijardi 868.1 milijonov dinarjev, v aprilu 1924 2 milijardi 262.9 milijonov, v marcu 1924 2 milijardi 162.3 milijonov, v februarju 1924 2 milijardi 45.3 milijonov, v januarju 1924 2 milijardi 168.3 milijonov dinarjev, skupno v prvi polovici t. l. 14 milijard 152 in pol milijona dinarjev. Lanski celoletni promet je dosegel višino 26 milijard 399.6 milijonov dinarjev. Iz letošnjih podatkov pa je razvidno, da bo celokupen promet v t. l. večji kakor lanski. Število računov je znašalo 30. junija 1924. v Ljubljani 3.873 (kar pomeni napram 31. maju t. l. povišanje za 25), v celi državi pa 10.741. Saldo raču-

nov pri ljubljanskem poštnem zavodu je bil dne 30. junija t. l. 60 milijonov 461.642 dinarjev. — K tem podatkom pripominjamo, da je bil odstotni delež brezgotovinskega prometa na celokupnem prometu samo 38.74 odstotkov.

g Italijanski izmenjalni kurz za carinska plačila znaša od 21. do 27. t. m. Lit 450 (Lit 100 nominale in 850 pribitek izmenjave).

g Mednarodni kongres za znanstveno organizacijo dela je bil 21. t. m. otvorjen v Pragi. Udeležence kongresa je v imenu države pozdravil minister Novak in predsednik Masarykove akademije dela ing. Basta. Navzoči so bili zastopniki Zdrugh. držav, Francije, Anglije, Italije, Poljske, Jugoslavije, Romunije, Rusije, Bolgarije, Letonske, Litavije in Španske. Med drugimi so govorili Einstein, minister Združenih držav, ravnatelj čehoslov. zavoda za tehnično ekonomijo Verunac ter zastopniki važnih čehoslov. ekonomskih korporacij in drugi, ki so vsi poudarjali velikansko važnost znanstvene organizacije dela kot edinega sredstva za svetovno ekonomsko rekonstrukcijo.

g Zastoj v avstrijski industriji. Tekstilna industrija, ki zavzema v avstro-ekonomskem pogledu zelo važno mesto, je v precejšnji krizi. Mnogo podjetij, ki so še pred kratkim delo podvojila, je danes prisiljenih na redukcijo dela in odpust večine delavstva.

g Francoski kapital v Avstriji. Avstrijski listi poročajo, da je na Dunaju zastopnik zelo močne francoske finančne skupine v svrhu zainteresiranja avstrijske industrije na participaciji francoskega kapitala. Francoze zanima posebno soudeležba pri avstr. papirni industriji. V svrhu ustvaritve finančnega centra na dunajskem trgu, namerava francoski sindikat pristopiti k kakemu dunajskemu bančnemu zavodu. Pravijo, da se je zastopnik francoske skupine informiral tudi o stanju dunajske »Deposit-Bank-e«, katero bi francoska bančna skupina v svrhu ustanovitve svojega finančnega centra lahko rešila pred popolnim polomom.

g Vzorčni semenj v Napolju. VI. Mednarodni semenj vzorcev v Napolju se vrši letos od 16. do 30. septembra.

g IV. Iztočni velesej v Lvovu. V Lvovu se vrši IV. Iztočni velesej in prva splošna poljedelska razstava od 5. do 15. septembra t. l. Informacije daje: Centralni biro — Lwów — Jagiellonska št. 1.

gumijete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo vaše čevlje trajne.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

16

Vsi se spogledajo in nasmehnejo zmedenemu pismu. Smejati se ne morejo. Ko ga je v vasi prvič brala, se je Lora pismu smejala. Ko ga je brala zdaj na polju pri ognju, je videla v vsi nerodnosti vendar človeško bedo in ni se mogla smejati.

»Predobro se mu je godilo doma«, pravi Gottlieb. »Vedno so ga božali kot otročka. In zdaj v širnem svetu ne more najti pravih smernic.«

»Da, prav trda mu bo prela,« pripomni Robert. »V začetku je vojaško življenje za vsakega težko, če je pa kdo zmaličen, je hudo.«

»Vam zavida, Vam, Winter! Winterju se dobro godi. On je doma, jaz pa zdoma, piše. A dolgo je bilo narobe. On je bil doma, Vi pa zdoma.«

Winter se nasmehne.

»Seve, ker je sin,« odvrne.

Gottlieb Peuker vstane, sune v kup krompirjevice in jo razrahlja, da švigne plamen visoko. In videl se je kot znamenje, ki se svetli čez polje.

Lorino prijazno obličje se potemni. »Ljubovalni duh zre iz njenih oči.«

»Ne vzamem ga, nočem ga, ne maram ga,« pravi. »In če visi na meni, kaj morem jaz zato? Ne ljubim ga, prav nič ga ne ljubim! Taklega moža ne maram nikdar — nikdar!«

Robert pogleda s svetlimi očmi lepo deklico in jo nehoti prime za roko. Ni se

branila in izpustil ji šele roko, ko mu je rekla:

»Tega mi ne bo nihče ukazoval, tudi teta ne. Odpisala mi bom: naj mi vedno ne ukazuje, jaz se zabavam, s komer se hočem.«

Zvečer istega dne, ko se je Robert vrnil, je stopila Kristina tiho k njemu, ko je sedel sam pri mizi. Usleda se je k njemu na klop in položila svoje roke k njegovim.

»Robert,« pravi kolikor mogoče nepristransko, »danes sem bila z očetom v mestu in nekaj kupila za Vas. Zdaj, ko se bliža zima, potrebujete marsikaj perila. To sem kupila. Bila je razprodaja in zato prav poceni. Oče mi je dal denar in vse sem napisala na listek. Polagoma se Vam bo odtrgavalo pri plači. Tudi novo obleko si lahko naročite pri krojaču. Zazdaj jo plačamo mi. Vam je to prav?«

Pobesil je oči in ni mogel od sramu in hvaležnosti izreči besedice. Nalahno je igral s prsti na mizo.

Ta deklica ga je rešila — rešila umazanosti in sramote. Njegova popotna obleka je bila bedna in slaba. Med temi domačimi, dostojnimi ljudmi se je zdel kot capin, kot človek, ki nima svatovskega oblačila. Zadrugo nedeljo se ni dal videti, češ, da mu ni prav, in je ostal v postelji, dokler ni imel dela.

In zdaj ga je rešila ta deklica, uvrstila med druge, dala mu dostojno obleko, nedeljsko obleko.

»Gospodična Kristina, prav dobri ste do mene,« pravi tiho. Ona položil svojo

roko na njegovo, ga pogleda z veliko ljubeznijo in reče:

»Rada Vam vedno pomagam, če morem. Le povejte mi vedno, če Vam kaj manjka. Hočete?«

»Da, rad.«

»Nikomur ni treba nič vedeti o obleki, tudi moji materi ne. Vsi lahko mislijo, da ste imeli sami denar in si kaj priskrbeli. Sicer naj Vas to ne teži. Ne bo dolgo, ko bo z Vami čisto vse lepo v redu.«

Neko vprašanje ga muči.

»In — gospodična Lora — ve to?«

Odkimala je.

»To ni za Loro,« pravi in odide iz hiše.

Ozre se za njo. To je pač najboljši človek, ki ga je srečal. Tako dobra je z njim. Misli in skrbi zanj. In kako ga je pogledala. S takimi očmi!

Sladek občutek je prevzel godčevo dušo, toda to ni sreča, ampak bojazen in strah.

Ko pride Robert v svojo sobico, najde velik zavoj s spodnjim perilom, nogavicami, predrajčniki, ovrtniki in dvema ovrtnicama, tudi lep klobuk, ki mu je čisto prav.

Zraven leži listek z dolgom, ki je smešno majhen. Ker ni imel po navadi mladenič pojma o vrednosti dobrega perila, se ni nič pomišljal in je bil srečen z novo posestjo.

Ko je uprav z veliko zadovoljnostjo vedno zopet znova vse pregledoval in si še enkrat primerjal klobuk pred majhnim ogledalom, vstopi Gottlieb Peuker. Ko zagleda to krasoto, obstane z začudenim obrazom.

»Poglejte no — potem pa zopet lahko spravim.«

Zelo počasi vzame mošnjček iz žepa in vtakne vanj sto mark, katere je držal v roki.

»To sem dvignil po potovki iz hranilnice; mislim sem, če bi Vam mogel kaj posoditi,« pravi godrnjaje.

Občutek velike sreče je navdal Roberta, občutek, da je pri dobrih ljudeh.

Še tisti večer je šel z Gottliebom h krojaču, da bi naročil novo obleko. S slovesnim občutkom je stal mirno in ravno, kot srečen otrok, ko mu je meril krojač.

Prihodnjo nedeljo obleka še ni bila narejena, zato je ležal Robert popoldne zopet v postelji, naslednjo nedeljo je pa že imel nedeljsko opravo.

S pobožnim občutkom v srcu jo je oblekel, nato pa stal čisto tiho in oči so se mu svetile.

Zdaj je dostojen človek! Ta nova obleka obdaja njegovo telo kot varujoč ščit proti mnogemu, kar mu je bilo sovražno v življenju.

Tako je stopal počasi kakor z Bogom spravljen, kakor čisto nov človek po stopnicah.

Spodaj je dobil Loro. Tega si je želel.

Dobrohotno ga je ogledovala, hvalila, da si je to preskrbel, ga obrnila krog in krog in tipala njegovo ovratnico. Nato pravi, da gre zdaj takoj lahko z njo v cerkev, češ da je že na poti.

Robert pripomni, da mora pač prej Kristino poiskati in se ji predstaviti, ker pa Lora ni hotela čakati, je šel z njo.

(Dalje sledi.)

Prosvetna zveza v Ljubljani.

6. štev. Vestnika. Letos so izšle številke 1., 2., 3., 4., 4.—5. in 7.—8. Pomotoma nosi št. 4.—5. ta naslov namesto 5.—6. Tako ni na nobeni številki lista št. 6., kar moti naročnike. Ker nam ni mogoče odgovarjati na vse reklamacije 6. št., prosimo, da povsod na št. 4.—5. popravite to pomoto in zapišete 5.—6.

Prosvetni okrožni odbori so dosedaj že po večini ustanovljeni. Prosimo društva, kjer tega še niso storili, da se kmalu domenijo, kdaj, kje in katera društva (glej navodilo v letošnjih številkah Vestnika) bi imeli ustanoviti okrajni odbor in da začno ti odbori delovati po določbah poslovnika.

Kolkovanje vlog na oblasti. Prosvetna je prosila zase in za vse včlanjene organizacije za oproščenje kolekovanja. To je dosegla zase, za društva pa ne. Zato nekatera društva dobivajo pozive od oblasti, naj pošljejo naknadno predpisane koleke. Opozorjamo ona društva, ki so Prosvetni poslali denar za koleke (n. pr. za spremembo pravil 40 Din, za

10 odstotno znižanje taks 30 Din), a sedaj od njih oblast zahteva naknadno koleke, naj ta društva pošljejo dopis oblasti na Prosvetno, ki bo takoj poslala koleke društvu, ki je svoj čas poslalo v ta namen denar Prosvetni. — Sicer smo ponovno prosili, da bi oproščenje veljalo tudi za društva, a nismo še tega do sedaj dosegli.

Na knjižnice ne pozabite! Letos mora vsako društvo urediti in pomnožiti svojo knjižnico. V ta namen zbirajte denar. Naročajte knjige pri Prosvetni, ki vam oskrbi tudi dobro in ceno vezavo.

Ljudska knjižnica Prosvetne zveze (Miklošičeva cesta 7, pritličje) je letos nabavila že nad tisoč novih knjig in je najcenejša javna knjižnica, odprta vsak delavnik celi dan. Na to opozarjamo zlasti ljubljanski in bližnja društva, pa tudi tiste ljubitelje knjig na deželi, ki imajo osebne zveze z Ljubljano. Prosimo tudi že prebrane knjige kateregakoli jezika v dar! Tajništvo Prosvetne.

Naročajte „Slovenca“!

Že nad 60 let najljubše hišno sredstvo proti boleznim prebave so Markove kapljice iz Mestne lekarnice v Zagrebu, ki se dobe za originalno ceno v lekarni Leustek.

Izpred sodišča.

Razne sodbe. § 104 s. k. z. je še vedno skoro dnevno na redu pred senatom deželnega sodišča. Včeraj se je zagovarjala neka Kati Baračeva, ki je prodajala med drugim tudi žganje v svoji boteži na Jesenicah in je radi raznih ovadb razžalila oblasti z besedami, da je orožništvo in glavarstvo proti njej nahujskano. Baračeva je bila obsojena po § 104 radi žaljenja oblasti na tri dni zapora in bo morala plačati še vse stroške in 50 Din takse za svojo sodbo. — Zasebni uradnik Janko Žirovnik je bil obtožen, da je po cesti na Gorenjsko tako neprevidno vozil s svojim motociklom, da se je zaletel v feki voz, in sicer s tako silo, da je padla iz voza neka Frančiška Kračmanova, ki si je pri padcu zlomila na dveh mestih desno roko. Obtoženi

motociklist se je izgovarjal, da je zmanjšal hitrost vožnje, ko je ugledal pred sabo voz, pospešil pa je zopet hitrost, ko je opazil, da se voz umika. V zadnjem hipu pa je voz zavozil zopet na njegovo pot in on se ni mogel več pravilno ogniti. Odletel bi bil kvečjemu v cestni jarek, kar bi bilo zanj lahko usodno. V svrhu ugotovitve tega zagovora je bila obravnava preložena, da se točno ugotovi, kako se je nesreča pripetila. — Znani ljubljanski pustolovec Švelc je bil obtožen, da je ukradel v bolnici v Zagrebu v Pasteurjevem inštitutu svojemu tovarišu Hovniku obleko, nekemu drugemu tovarišu pa srebrno dozo in je poleg tega ogoljufal več hotelskih nastavljencev za nočevanje in si je tudi izposodil pod raznimi pretevezami različne zneske denarja, katerih svede ni nikdar vrnil. Obenem je tudi pomeveril večje svote zaupanega mu denarja, katerega bi moral izročiti pravi lastnikom. Ta Švelc, katerega Ljubljana dobro pozna, je bil obsojen radi izsiljevanja, tatvine, goljufije in radi raznih svojih pustolovstev na dve leti težke ječe.

Dr. Matija Ambrožič ne ordinira do 4. avgusta

VAJENCA za krojaško obrt sprejme — brez ali z vso oskrbo, proti nekaj plačila. Ant. Vrbinč, kroj. mojster, Ljublj., Poljanska cesta 23.

DVA DIJAKA išeta stanovanje za bodočo šolsko leto z zajtrkom in prostim perilom. — Ponudbe pod „Dijak“ na upravo lista. 4165

Fotografski APARAT z vsemi pritlikinami, prodam. Naslov v upravi pod št. 4162.

DALJNOGLED boljše vrste kupi Podružnica Slov. Plan. Društva v Kranju. 4129

Prodajam nov „INDIAN SCOUT“ MOTOCIKL 7/5 HP. radi bolezn. Naslov v upravi lista pod št. 4152.

Tehnično sposobnega obratovodjo

sprejme premoženje Ključarovi na štajerskem. Stanovanje in kurjava prosto, plača po dogovoru. — Pismene ponudbe z navedbo usposobljenosti in dosedanjega službovanja na Slovensko premoženjsko družbo z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

6 novih gostilniških MIZ in druge predmete prodaja Josip Pogačar, Radomlje 5. 4143

Dobra KUCHARICA išče mesto pri boljši rodbini ali kot samostoj. gospodinja, najraje v Ljublj. Nastop po dogovoru. Naslov v upravi pod št. 4138.

Dober strojnik

se išče za parno žago, kateri zna brusiti liste; prednost imajo samci. Plača po dogovoru, nastop takoj. — Ponudbe na Antolič & Tominc, Slov. Bistrica. 4158

Mesečna SOBA

z verando, blizu glav. kolodvoru, se odda s 1. avgustom. — Kje, pove uprava „Slovenca“ pod št. 4154.

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLEMENDOLEC prve vrste nudi I. Buzzolini delikatesna trgovina in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, 4153

Lingerjeva ulica. 4153

Gostilno iščem v najem ali na račun Kavcija na razpolago. — Sprejem tudi službo OSKRBNIKA na graščini ali veleposvetu. — K. Radovan, Slivnica pri Celju. 4159

VSakovrstna ročna dela

vzajem v komisijsko razprodajo v moji filijali na Bledu. Naročila je poslati na „Atelje ročnih del“ Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Gostilniško posestvo

pri Ljubljani, 20 minut od glavne pošte ob glavni cesti, z dobro vpeljano mešano trgovino, velikim gospodarskim poslojem in obširnimi vrtom, se prodaja ali odda v najem. Samo resni reflektanti naj se zgledajo v Gospodarski pisarni Jos. Tribuč, Ljubljana, Glinca. 4018

Več cestnih VOZIL

(za težjo in lažjo vožnjo), 1 mali landaver in 1 zapravilivce ter več konjskih oprem NAPRODAJ. — Poizve se v Komenskoga ulici št. 36 (v gostilni). 4167

NAJBOLJŠA NAJCENEJŠA NAJUSPEŠNEJŠA

REKLAMA

so oglašili v „Slovenca“.

Volčji PES

čistokrvni, 2 letni, dobro izvežbani — in večji domači MLIN poceni naprodaj. — ALOJZ AHTIK, Sv. Peter, Savinjska dolina.

200 - 300.000 Din

POSJILA sprejme podjetje, ki nudi popolno varnost in dobro obrestovanje. Pismene ponudbe na upravo lista pod „Garancija“. 4134

HIŠA naprodaj tik cerkve in šole, zraven lep sad, vrt in dve nji. Janez Korošec, Radomlje št. 67. 4146

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežujočo vest, da je dne 8. t. m. nenadoma preminul v starosti 22 let naš sin, brat in nečak, gospod

Metod Dobovišek NAREDNİK KR. ART. PUKA 32

Pogreb blagopokojnika se je vršil v Šent Janžu na Dravskem polju. Obenem se zahvaljujemo vsem za izkazano nam osebno in plemenito sočutje. Načelje gosp. župniku ter zastopniku vojaštva in darovalcem krasnih cvetlic. Radovičica, dne 24. julija 1924. Rodbina Dobovišek-Sejnost-Čop.

Vsem, ki ste nam ob smrti našega ljubljence

Pavla

izrazili svoje sožalje in počastili njegov spomin, se srčno zahvaljujemo in globoko ganjeni v duhu še enkrat segamo v roke gg. univ. prof. dr. S. Pudisavljeviću, dr. F. Smetanki in dr. B. Zariku ter cand. med. St. Kašerju, M. Prelogu in D. Šolnekerju, ki jim pot iz Zagreba ni bila predolga, da so se ob grobu poslovili oni od svojega tovariša, ti od svojega učitelja, posebno iskreno pa tudi g. dr. Iv. Tavčarju, odvetniku v Ljubljani, ki mu Bog plačaj njegovo prijateljstvo, enako zvesto do zadnjega diha pokojnika kakor brezprimerno požrtvovalno v naših najtežjih urah.

ŠAVNIKOVI v Kranju v svojem in vsega sorodstva imenu, dne 23. jul. 1924.

Modna manufakturna trgovina

Janko Češnik, Ljubljana
Lingarjeva — Stritarjeva ulica

prodaja

vsled končavanja letne sezije, svojo ostalo zalogo, po znatno znižani ceni.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6

Hranilne vloge in pa vloge na tekoči račun obrestuje po 8% ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. — Večje vloge z odpovednim rokom pa obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvo. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

Agitirajte za naše časopise!

Mednarodni V. Liberški semenj 9.—15. avg. 1924.

Največji semenj za tekstilno blago.

Najboljši nakup češkosl. industri. izdelkov v 20 blagov. skupinah. Obiskovalcem iz inozemstva ni potreben češkoslov. potni vizum. 33 % znižanje voznih cen na češko-slov. železnicah.

Sejmske legitimacije se dobivajo

v Ljubljani

Aloma Company, Kongresni trg št. 3, kakor tudi v vseh večjih mestih. Sejmski urad v Liberčih na Češkem Češko-Slovaška.

RAZPIS.

Razpisuje se dozidanje novega ZVONIKA na Zaplazu; zidarska, tesarska in kleparska dela brez materijala. — Načrti so na vpogled pri podpisaneu uradu, kamor je poslati pismene ponudbe do 1. avgusta t. l. 4160

ZUPNI URAD ČATEŽ pod Zaplazo, pošta Velika Loka.

Royal Mail Line

Kr. angleška pošto-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg I. Štev. 17.

Redni potniški promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi Jork in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.
Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in 4 posteljami
Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:
Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerak, Kralja Aleksandra 4.
Brzjavni naslov za vse gornja podzastopstva „ROYMAILPAC“.
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.
Naslov za brzjavke: Prometna banka.
Dopisovanje v vseh jezikih.

Franc Muri bivši ravnatelj »Žitnega zavoda«

danes ob 9. zjutraj, po dolgi bolezni v Kranju mirno v Gospodu zaspal.

Nepozabni pokojni bo v četrtek 24. julija 1924 ob 7. zvečer iz hiše smrti v Kranju, Zupančičeva vila, prepeljan na Jezersko, kjer se bo vršil pogreb v petek, 25. julija 1924, ob 9. uri zjutraj.

Jezersko, dne 23. julija 1924.

IGNACIJ MURI, oče — z rodbino in sorodniki.